

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนโพธิแสนวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้และเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาบุคลากร
 - 1.1 ความหมายของการพัฒนาบุคลากร
 - 1.2 ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร
 - 1.3 ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร
 - 1.4 แนวทางการพัฒนาบุคลากร
2. การวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.2 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.3 รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.4 หลักการของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.5 การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน
3. การวิจัยปฏิบัติการ
 - 3.1 ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการ
 - 3.2 กระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการ
 - 3.3 ขั้นตอนการออกแบบการวิจัยปฏิบัติการ
 - 3.4 ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ
 - 3.5 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยปฏิบัติการ
4. บริบทโดยทั่วไปของโรงเรียนโพธิแสนวิทยา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การพัฒนาบุคลากร

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

บุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญในหน่วยงานหรือองค์การ ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรในแต่ละองค์การให้มีศักยภาพ ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ ดังนี้

ณรงค์ คุ่มภัยเพื่อน (2550, หน้า 20) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่นำมาพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์การ เพื่อเพิ่มพูนให้บุคลากรในหน่วยงาน หรือในองค์การเกิดความรู้ความสามารถ และเกิดทักษะในการทำงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน มีเจตคติในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานที่ปฏิบัติอยู่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

เกตุมะณีย์คำจันทร์ (2552, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่นำมาพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน หรือองค์การ เพื่อเพิ่มพูนให้บุคลากรในหน่วยงาน หรือในองค์การเกิดความรู้ความสามารถ และเกิดทักษะในการทำงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน มีเจตคติในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานที่ปฏิบัติอยู่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

นพพร พรหมแพง (2552, หน้า 55) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นการดำเนินการเพื่อให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงานอันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงานอันจะเป็นให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การพัฒนาบุคลากรจะเป็นการส่งเสริมและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

บัณฑิตยสถาน (2552, หน้า 11) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาบุคลากร ไว้ว่า เป็นการฝึกฝนอบรมและส่งเสริมให้บุคคลได้เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อุปนิสัย ทักษะและประสบการณ์ในทางสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคลให้สามารถที่จะพัฒนาสมรรถภาพไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน

เรวัตร์ สวัสดิ์ (2555, หน้า 15) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาบุคลากรว่าการพัฒนาบุคลากร หมายถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในหน่วยงาน ที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกันด้วยวิธีการศึกษา เรียนรู้ การปฏิบัติ การฝึกอบรม จากหน่วยงานและบุคคล ให้มีความก้าวหน้าและเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ มีเจตคติที่ดี ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาองค์กรและหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อมรรัตน์ งามจิตร (2555, หน้า 11) ได้สรุปว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการที่จะพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน ให้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญทักษะในการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ และรวมถึงการพัฒนาทัศนคติ เจตคติ คุณลักษณะเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

จากแนวคิดและความหมายดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึงวิธีการหรือกระบวนการที่จะพัฒนาบุคลากรภายในหน่วยงาน ให้เกิดความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงานที่ดี และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดรวมถึงพัฒนาทัศนคติ เจตคติ คุณลักษณะเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

2. ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

สิ่งที่สำคัญที่สุดในองค์กร คือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการเพิ่มคุณค่าให้แก่บุคลากร และเพื่อการดำรงอยู่ขององค์กรนั่นเอง จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรนั้นจะต้องส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอยู่เสมอ ซึ่งมีผู้ได้ให้ความหมายของความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ไว้ดังนี้

ชิราวุธ โถชาวี (2553, หน้า 15) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรให้เป็นคนดีมีคุณภาพและมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายในการบริหารงานของหน่วยงานหรือองค์กร เพราะคนเป็นผู้ปฏิบัติงานทุกอย่างของหน่วยงานหรือองค์กร

เนตรชนก คนหาญ (2553, หน้า 15) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญมาก หน่วยงานหรือองค์กรใดมีการพัฒนาบุคลากรไม่เพียงแต่จะทำให้หน่วยงานหรือองค์กรมีประสิทธิภาพเท่านั้น ยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งมีความต้องการแตกต่างกันตามความสนใจ ความถนัดของตนเอง ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับสถานะและความทันสมัยของเทคโนโลยี

สุภาวดี ไชยศรีหา (2553, หน้า 38) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหารงานบุคคลขององค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรรู้จักและเข้าใจบทบาทหน้าที่ และมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้การทำงานบรรลุตามกลุ่มเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษา โดยจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และต้องมีการวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นๆ ให้สามารถทำงานในความรับผิดชอบบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

เรวัตร์ สวัสดิ์ (2555, หน้า 16) กล่าวว่า ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาขององค์กร การที่องค์กรจะขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บุคลากรภายในองค์กรต้องมีทักษะ ความรู้เท่าที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ การนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติก่อให้เกิดความชำนาญ ความเชี่ยวชาญส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และนโยบายที่องค์กรได้ตั้งเอาไว้

อมรรัตน์ งามจิตร (2555, หน้า 12) ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้แก่หน่วยงานของตนเอง เพื่อให้องค์กรหรือหน่วยงานเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่องค์กรต้องการ

อุดมพร ทองคำ (2555, หน้า 13) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรนั้นมีความจำเป็นและมีความสำคัญ ซึ่งบุคลากรจะต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความเข้าใจในนโยบายที่องค์กรนั้นๆ กำหนด มีมาตรฐานการทำงาน อีกทั้งบุคลากรต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับงานได้ผลผลิตที่สูงขึ้นและเกิดประสิทธิภาพต่อหน่วยงานนั้นๆ

สุดสวาสดี จัวงค์ลา (2556, หน้า 19) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ให้บุคลากร ทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เป็นการพัฒนาและเพิ่มผลผลิตในหน่วยงาน ก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพประสิทธิผลตามเป้าประสงค์ขององค์กร

จากความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรดังกล่าว สรุปได้ว่า บุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากที่สุดที่จะนำพาองค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงจำเป็นจะต้องให้การพัฒนาบุคลากรอยู่อย่างต่อเนื่อง หากองค์กรใดมีบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาที่ดีมีความรู้ ความเข้าใจในงานดีแล้วย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย

3. ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร

ได้มีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร ไว้ดังนี้

ยงยุทธเกษสาคร (2551, หน้า 22) ได้สรุปจุดมุ่งหมายการพัฒนาบุคลากรว่า

1. เพิ่มพูนความรู้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขความรอบรู้ เพื่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลในแต่ละระดับให้เข้าใจในหน้าที่รับผิดชอบ เข้าใจกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ สามารถนำสิ่งที่รู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้

2. สร้างความเข้าใจ เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการนำไปปรับใช้ในสถานการณ์จริง เป็นการเสริมความรู้ความสามารถในวิชาชีพ

3. พัฒนาทักษะ การพัฒนาทักษะความชำนาญ การจัดลำดับความสำคัญของงาน การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าการเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจ ทำสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. เปลี่ยนเจตคติ เมื่อสร้างเจตคติที่ดีที่เหมาะสมกับผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้มีกำลังใจหรือขวัญที่ดีในการทำงาน สามารถทำงานของตนเอง ได้ด้วยความยินดีและพอใจ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยความสบายใจ

วิจิตร กงภูธร (2551, หน้า 10) กล่าวไว้ว่า ความมุ่งหมายการพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการหรือกระบวนการที่ทุกหน่วยงานได้ดำเนินการเพื่อมุ่งเสริมสร้างความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานแก่บุคลากร ทั้งบุคคลที่เพิ่งเข้ารับตำแหน่งและบุคลากรที่ทำงานอยู่เป็นประจำ เพื่อให้องค์กรหรือหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

เกตุเมธีย์คำจันทร์ (2552, หน้า 12) ได้สรุปไว้ว่าความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน ก่อให้เกิดความรู้ความสามารถหลายๆด้าน และเข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายขององค์การที่ตนปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดการประสานงาน และบุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อองค์การ

เรวัต สวัสดิ์ (2555, หน้า 17) สรุปไว้ว่า องค์การหรือหน่วยงานใดๆ จะต้องกำหนดความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานไว้ให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางหรือแผนในการพัฒนาบุคลากรตามทิศทางนโยบายขององค์การหรือหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

อมรรัตน์ งามจิตร (2555, หน้า 14) สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร ก็เพื่อให้บุคลากรได้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่ที่ปฏิบัติ มีทัศนคติที่ดีต่องาน เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์การได้รับผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ หรืออาจกล่าวสั้นๆว่า จุดมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ได้บุคลากรที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ

อุดมพร ทองคำ (2555, หน้า 14) ได้สรุปไว้ว่า ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรนั้น คือเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ และเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติให้สูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ สร้างความเข้าใจ ความสามารถเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติต่างๆ ปรับทัศนคติ มีทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้นและเพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตขององค์การให้มีประสิทธิภาพรวมทั้งเป็นการพัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของบุคลากร จนเกิดความชำนาญในภาระงานที่รับผิดชอบ ส่งผลให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. แนวทางการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กรไม่อาจกล่าวได้โดยเฉพาะเจาะจงว่าจะใช้วิธีใดวิธีหนึ่งในการพัฒนาได้ และยังไม่มียุติวิธีใดวิธีหนึ่งโดยเฉพาะเป็นมาตรฐานบุคลากรทั้งองค์การ ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรในองค์กรต่างๆ องค์การหรือหน่วยงานควรวางแผนและเลือกกิจกรรมการพัฒนาให้เหมาะสมกับองค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อเป็นแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ความสามารถให้เกิดศักยภาพสูงสุด การพัฒนาบุคลากรมีหลากหลายวิธี การฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นรูปแบบวิธีการพัฒนาบุคลากร ที่มีทั้งการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายและขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ไว้ดังนี้

สุดสวาทดีจำ วงศ์ลา (2556, หน้า 27) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นวิธีการที่เริ่มมีผู้นิยมใช้มากขึ้นซึ่งตามปกติจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการจะมีประมาณ 10-25 คน มีความสนใจหรือมีปัญหาในการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกัน มาร่วมกันศึกษาวิเคราะห์หาทางแก้ไขปัญหา หรือร่วมกันทดลองวิธีการปฏิบัติใหม่ๆ เพื่อเพิ่มความรู้ หรือทักษะในการทำงาน โดยผู้ดำเนินการจะต้องจัดเตรียมโครงการ วิทยากร ข้อมูล รวมทั้งสถานที่วัสดุที่จำเป็นและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้ให้พร้อม และผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการทุกคนต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การประชุมที่เปิดโอกาสให้ทุกคนที่เข้าร่วมประชุมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือพัฒนาทักษะ โดยมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์เป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ

ขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์และคณะ.(อ้างถึงใน สุดสวาทดี จำวงศ์ลา, 2556, หน้า 28-29)

1.1 ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงาน อาศัยหลัก 7

ประการ ดังนี้

- 1.1.1 การแจกแจงรายละเอียดของงาน
- 1.1.2 การจัดลำดับก่อนหลังของงาน
- 1.1.3 การประมาณการเวลาที่ใช้ในแต่ละงาน
- 1.1.4 การจัดทำกรอบความรับผิดชอบ
- 1.1.5 การจัดทำแผนการดำเนินงาน
- 1.1.6 การกำกับและติดตามงาน

1.2 ขั้นตอนการเตรียมงาน

การประชุมเชิงปฏิบัติการจะประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับขั้นตอนการเตรียมงานที่ดีเป็นสำคัญ ในขั้นตอนการเตรียมงานนั้นมีกิจกรรมต่างๆ มากมาย เริ่มตั้งแต่การประเมินความต้องการ การจัดทำให้ผู้เข้ารับการประชุมนิเทศค่าเบิกจ่ายค่าลงทะเบียนและสิทธิอื่นๆ การจัดดูงานนอกสถานที่ การประชาสัมพันธ์ การจัดเตรียมเอกสารและวัสดุในการประชุม

1.3 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1.3.1 การประชุมซักซ้อมความเข้าใจและความพร้อมทุกฝ่าย
- 1.3.2 การตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์ก่อนเปิดการประชุม 1 วัน
- 1.3.3 การต้อนรับ และเลี้ยงรับรองหรือเลี้ยงต้อนรับ
- 1.3.4 การลงทะเบียน
- 1.3.5 พิธีเปิดการประชุม
- 1.3.6 การปฐมนิเทศหลังพิธีเปิดเสร็จสิ้น
- 1.3.7 การแนะนำและขอบคุณวิทยากร
- 1.3.8 การจัดบริการระหว่างการประชุมประกอบด้วย การถ่ายภาพ การบริการเครื่องเสียง การพิมพ์เอกสารและผลิตเอกสาร การจัดอาหารว่างและเครื่องดื่ม เป็นต้น
- 1.3.9 การเลือกตั้งประธานและกรรมการ
- 1.3.10 การเลี้ยงส่งหรือเลี้ยงอำลา
- 1.3.11 การประเมินผลการดำเนินงาน
- 1.3.12 พิธีปิดการประชุม

1.4 ชั้นหลังการปฏิบัติงาน

ชั้นหลังการปฏิบัติงาน ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการประชุมเป็นการสรุปผลการประชุม การสรุปค่าใช้จ่าย กระบวนการประชุม แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไปรวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานและส่งจดหมายขอบคุณวิทยากรและผู้เกี่ยวข้องต่างๆ

สุคตสวาที จัวงค์ลา (2556, หน้า 29) สรุปไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับผู้ประสบปัญหา หรือมีความสนใจในเรื่องเดียวกันมาปรึกษาหารือกันเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มต้องการ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน โดยเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม ผู้รับการประชุมสามารถนำความรู้แนวคิด ทฤษฎีที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติโดยยึดหลักกระบวนการกลุ่มส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน ผู้เข้าร่วมประชุม มีอิสระในการคิดและปฏิบัติงานกลุ่มและผู้เข้ารับการประชุมยังสามารถนำผลที่ได้จากการประชุม ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในหน่วยงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการที่แน่นอนของการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมของผู้เข้าประชุม เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการทำงาน สามารถนำประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

4.2 การนิเทศภายใน

1. ความหมายของการนิเทศภายใน

ได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

กรองทอง จิรเดชากุล (2550, หน้า 4) อธิบายว่าการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริม การสนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มตามวัยและศักยภาพ หรือเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้นในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 143) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษามีหมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ดำเนินการไปเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เช่น การจัดอบรม สัมมนา การผลิตวารสาร การเผยแพร่แก่ผู้ร่วมงาน

สมพิศ หวังทรัพย์ทวี (2552, หน้า 16) กล่าวว่า การนิเทศในสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา โดยการสำรวจปัญหาและความต้องการนิเทศ การจัดทำแผน และปฏิทินการนิเทศ การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ การประชุมชี้แจงเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ เพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการสอน ทั้งนี้เพื่อส่งผลไปสู่คุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ

เรวัตร์ สวัสดิ์ (2555, หน้า 22) นำเสนอว่าการนิเทศภายในหมายถึง การดำเนินการร่วมกันของบุคลากรภายในหน่วยงาน เพื่อปรับปรุง แก้ไขการดำเนินกิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมความสามารถ การจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์

อุตรพร ทองคำ (2555, หน้า 37-38) อธิบายว่าการนิเทศภายใน เป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างครูกับครู ผู้บริหารกับครู ซึ่งก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่องานที่ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานและต่อผู้บังคับบัญชา ส่งผลให้การติดตามผลงานต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการนิเทศภายใน หมายถึง การร่วมดำเนินการกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานตามกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้จนบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาหรือองค์กรรวมถึงผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษานั้นๆ ด้วย

2. หลักการนิเทศ

สุภากร ราชกรกิจและคณะ (2550, หน้า 57-58) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศว่า เป็นแนวทางที่ผู้นิเทศยึดเป็นหลักในการปฏิบัติ เพื่อบรรลุผลตามความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การวางแผนการดำเนินงานในรูปแบบของโครงการที่มีจุดมุ่งหมายแน่นอน มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน

การนิเทศต้องถือหลักประชาธิปไตย ให้บุคคลมีส่วนร่วมในการทำงาน เน้นความร่วมมือ ร่วมใจและให้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน แสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ให้โอกาสได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ เคารพและยอมรับฟังความคิดเห็น ของกันและกัน มีความสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน สร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์และทำงาน ร่วมกันด้วยดี พร้อมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งเสริมให้บุคคลปฏิบัติงานได้ ตามเป้าหมาย

ปรวัตถ์ แก้วฝ้าย (2551, หน้า 34) กล่าวว่า หลักการนิเทศ รวมทั้ง การนิเทศภายใน หากนำหลักการนิเทศดั้งเดิมมาผสมผสานกับแนวคิดการประกันคุณภาพ การศึกษา แนวคิดที่เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ครู และระดับคุณภาพครู ผู้บริหาร หลักการนิเทศยุคใหม่ควรมีหลักการดังนี้

1. กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีขวัญกำลังใจ และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามมาตรฐาน การศึกษาของโรงเรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และยกระดับคุณภาพให้สูง ขึ้นอยู่เสมอ
2. เป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและรองรับด้วย ข้อมูลสารสนเทศ
3. เป็นกิจกรรมที่อยู่ในบรรยากาศของความร่วมมือร่วมใจ อันดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับนิเทศ
4. เป็นกิจกรรมที่เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้รับการนิเทศ
5. เป็นกิจกรรมที่ดึงศักยภาพของผู้รับการนิเทศมาใช้ และให้ การยกย่อง
6. เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาตนเองให้อยู่ใน ระดับมาตรฐานวิชาชีพหรือระดับคุณภาพครูสภาให้สูงขึ้น และรักษาไว้

สุตสวาทดี จำวงศ์ลา (2556, หน้า 32) ได้สรุปว่า หลักการนิเทศ เป็นแนวทางที่ผู้นิเทศควรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติ เพื่อบรรลุผลตามความหมายของการ นิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ หลักปฏิบัติในการนิเทศคือ การวางแผนการ ดำเนินงานในรูปโครงการที่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน การนิเทศ ต้องถือหลักประชาธิปไตย ให้บุคคลมีส่วนร่วมในการทำงานเน้นความร่วมมือร่วมใจและใช้

ความรู้ความสามารถปฏิบัติงาน แสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ให้โอกาสได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถอย่างเต็มที่

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศ เป็นการดำเนินงานอย่างมีระบบแบบแผนของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้งานมีการพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้น หรือเพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศรวมถึงการดำเนินการใดๆ ที่ทำให้ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจและมีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการดำเนินการใดๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน

การวิจัยในชั้นเรียน

ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้
เบญจวรรณรอดแก้ว (2550, หน้า 13) ได้สรุปความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ว่า กระบวนการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ครูรับผิดชอบอยู่อย่างเป็นระบบที่น่าเชื่อถือ เพื่อแก้ปัญหาที่พบในห้องเรียนขณะที่สอน โดยการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา แล้วค้นคว้าทดลองหาวิธีการแก้ไขเป็นระบบเชื่อถือได้ โดยครูเป็นผู้คิดค้นวิธีการเหล่านั้นขึ้นมาด้วยตนเอง

เพลินพิศ ธรรมรัตน์ (2550, หน้า 96) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำในบริบทของชั้นเรียนและมักนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตน เป็นการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครูให้ไปสู่ความเป็นเลิศและมีความอิสระทางวิชาการ การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการวิจัยลักษณะเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และควรใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งนำความรู้ทางวิชาการหรือการสร้างทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่ๆ ไปพัฒนาเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปแก้ไขปัญหาและทดลองใช้จนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แล้วนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างเพื่อการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศิวารุช โถษาริ (2553, หน้า 30) ได้สรุปความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่กระทำโดยครูผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้นี้แก่นักเรียนในชั้นเรียนของตน

นิภาภรณ์จันทรวงศ์(2553, หน้า 37) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินการของครูอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล อีกทั้งเป็นการสะท้อนผลและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพจริงในชั้นเรียน ตลอดจน เป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ทั้งในด้านที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการ บริหารจัดการสถานศึกษา

สุวิมล ว่องวาณิช (2554, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของการวิจัยใน ชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใน ห้องเรียนและนำผลมาใช้ในการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของ ผู้เรียนให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน เป็นการวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว นำ ผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ในชีวิตประจำวันของตนเอง และกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน แนวทางที่ได้ปฏิบัติ และผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของครูและนักเรียน

อมรรัตน์ นามจิตร (2555, หน้า 28) สรุปไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนานักเรียนในชั้น เรียนเป็นการดำเนินงานที่ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติของครู อย่างเป็นระบบ ไม่เน้นหลักการ ทฤษฎี มีแผนชัดเจน กระทำอย่างรวดเร็ว นำผลมาใช้ ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ในชีวิตประจำวันของตนเองให้กลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์อภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

อุดมพร ทองคำ (2555, หน้า 18) ได้สรุปว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการดำเนินการของครูอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล อีกทั้งสะท้อนผล และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพจริงในชั้นเรียน ตลอดจนเป็นการ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ทั้งใน ด้านที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการบริหาร จัดการสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การศึกษารวบรวมหรือแสวงหาข้อเท็จจริงโดยใช้กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ โดยผู้วิจัยสามารถดำเนินการได้หลายๆ ครั้ง จนกระทั่งผลการวิจัยนั้นบรรลุตามเป้าหมายหรือแก้ไขปัญหานั้นที่ประสบอยู่ได้

2. ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

ชิราวุธ โถชาลี (2553, หน้า 35) ได้กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์ คือ ใช้ผลการค้นพบเป็นแนวทางนำไปจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย อีกทั้งเป็นการพัฒนาครูผู้วิจัยให้สร้างองค์ความรู้เป็น หรือทำให้ครูเป็นนักวิจัยและพัฒนา ส่งผลให้เป็นผู้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพครูเพราะการค้นพบความรู้ใหม่ จะทำให้ได้ผลงานทางวิชาการ ดังนั้นกิจกรรมวิจัยในชั้นเรียนที่ควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากจะช่วยให้ครูเป็นครูมืออาชีพสร้างองค์ความรู้ได้แล้ว ยังช่วยให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วย

นิภาภรณ์ จันทรุณ(2553, หน้า 59) ได้สรุปไว้ว่า ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน มีประโยชน์ทั้งต่อครูผู้สอน นักเรียนและสถานศึกษา กล่าวคือ ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือในการที่จะปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสามารถใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอตำแหน่งให้สูงขึ้นได้ ในส่วนของนักเรียนจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ดีขึ้นจากการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน จนทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจและไม่มีปัญหาทางการเรียน ส่วนสถานศึกษาสามารถบริหารงานวิชาการอย่างราบรื่น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ สามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางการแก้ปัญหาในชั้นเรียนทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานและเป็นข้อมูลในการสะท้อนกลับในการพัฒนาวิชาชีพครู

สุวิมล ว่องวาณิช (2554, หน้า 24-25) กล่าวถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญ ดังนี้

1. ให้โอกาสครูในการสร้างองค์ความรู้ ทักษะการทำวิจัย การประยุกต์ใช้ การตระหนักเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้ที่เปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ดีขึ้น
2. เป็นการสร้างกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ นอกจากการเปลี่ยนแปลงหรือสะท้อนผลการทำงาน

3. เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง เนื่องจากช่วยพัฒนาตนเอง
ด้านวิชาชีพ

4. ช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการ
กระบวนการวิจัยในที่ทำงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กรเนื่องจากนำไปสู่การปรับปรุง
เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานและการแก้ปัญหา

5. เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติการวิจัยทำให้
กระบวนการวิจัยมีความเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดการยอมรับในความรู้ของผู้ปฏิบัติ

6. ช่วยตรวจสอบวิธีการทำงานของครูที่มีประสิทธิภาพ

7. ทำให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

อนึ่ง ล่องสือ (2552, หน้า 6 - 7) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัย
ในชั้นเรียนต่อผู้เรียนโรงเรียนและวงการศึกษาอย่างกว้าง ดังนี้

1. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของ
งานและมีการวางแผนในการทำงาน

2. ทำให้จัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
มากขึ้น เพราะครูผู้สอนสามารถใช้นวัตกรรม สื่อการเรียนการสอน วิธีและเทคนิคการสอน
ใหม่ๆ ที่มีคุณภาพในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอน

3. ครูสามารถสร้างและวิเคราะห์ทางเลือกอย่างหลากหลายและ
ตัดสินใจเลือกอย่างมีคุณภาพ มีเหตุผลและสร้างสรรค์

4. ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จะสามารถ
ควบคุมกำกับและพัฒนาการปฏิบัติงานของตนได้ดี และผลจากการวิจัยจะเป็นรูปธรรม
หรือเป็นร่องรอยจากผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู

5. ช่วยในการกำหนดนโยบายหรือหลักปฏิบัติงานต่างๆ เป็นไปด้วย
ความถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

6. ช่วยให้เกิดการค้นพบทฤษฎี สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เพื่อให้มนุษย์ได้
ดำรงชีวิตอยู่ในโลกอย่างมีความสุขสบาย

7. ครูสามารถพัฒนางานของตนให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นและสามารถใช้
เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

8. ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติ หรือแก้ปัญหาโดยตรง ช่วยให้ผู้ปฏิบัติได้เลือกปฏิบัติวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดก่อให้เกิดการ ประหยัด

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน มีประโยชน์ทั้งต่อครูผู้สอน นักเรียนและสถานศึกษา ช่วยให้ผู้ครามีวิถีชีวิตของการทำงานครูอย่างเป็นระบบเห็นภาพของ งานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพเพราะจะมองเห็นทางเลือกต่างๆ ได้กว้างขวาง และลึกซึ้งขึ้น แล้วจะตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ครู นักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้นในการคิด ใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงาน และครู จะสามารถบอกได้ว่างานจัดการเรียนการสอนนี้ที่ปฏิบัติไปนั้นได้ผลหรือไม่ คือนำ ผลการวิจัยในชั้นเรียนไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและแก้ปัญหาในชั้นเรียน ไปพร้อมๆ กัน

3. รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

เพลินพิศ ธรรมรัตน์ (2550, หน้า 103-106) ได้กล่าวถึงลักษณะการวิจัย ในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่เกิดจากการศึกษาโดยครูซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือ สถานการณ์ของห้องเรียนในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงระยะเวลาใดเวลา หนึ่ง แล้วทำการเขียนรายงานผลการศึกษาออกมาในรูปแบบของงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อ ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งต่อไป ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียนจึงมี ลักษณะ ดังนี้

1. เป็นงานวิจัยที่มุ่งเน้นค้นหารูปแบบ วิธีการเกี่ยวกับการเรียนการ สอน
2. เป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของตัวผู้เรียนและประสิทธิภาพ ของครูผู้สอน
3. เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษา สำนวณสภาพที่ปรากฏตามความต้องการ ความคิดเห็นและความสนใจของบุคคลในห้องเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าเป็นครั้งๆ ไป หรือเป็น เรื่องใดเรื่องหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ผลการวิจัยที่ค้นพบนี้ไม่สามารถนำไปอ้างอิงกลับ กลุ่มอื่นๆได้ เพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในวงจำกัด หรือเป็นปัญหาเฉพาะที่ เช่น ปัญหาที่ เกิดขึ้นในห้องเรียนบางอย่างที่ครูต้องการคำตอบมาอธิบายเฉพาะที่เกิดขึ้นในห้องที่ตน

รับผิดชอบอยู่เท่านั้นไม่เกี่ยวกับปัญหาของห้องเรียนอื่นๆ การศึกษาปัญหาลักษณะนี้ เราเรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ซึ่งเป็นรูปแบบของการวิจัยที่ครูกำลังให้ความสนใจเป็นอย่างมากเพราะสามารถนำไปใช้เพื่อการศึกษา และการวิจัยในการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของห้องเรียนจึงอาจกล่าวได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีการวิจัยที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมา เพื่อช่วยให้ครูสามารถค้นพบว่ามีอะไรเกิดขึ้นในห้องเรียนบ้าง และยังให้ครูทราบข้อมูลที่จะนำไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่จะมีขึ้นต่อไปในอนาคต โดยเลือกใช้วิธีการวิจัยบรรยายหรือการวิจัยเชิงทดลอง อย่างใดอย่างหนึ่ง

การวิจัยในชั้นเรียน ใช้ในการวิจัยเชิงบรรยายและเชิงทดลอง ดังนี้

1. การวิจัยเชิงบรรยาย

1.1 ลักษณะการศึกษาค้นคว้า

1.1.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ค้นหาข้อมูลเท็จจริงต่างๆ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว

1.1.2 ไม่มีการสร้างสถานการณ์ใดๆ

1.1.3 ไม่มีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใดๆ

1.2 ลักษณะของปัญหาหรือเรื่องที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยเชิงบรรยายเป็นดังนี้

1.2.1 ลักษณะเป็นความสัมพันธ์ในปัจจุบัน

1.2.2 เป็นสิ่งที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

1.2.3 ความเชื่อ แนวคิด หรือทัศนคติ

1.2.4 กระบวนการที่กำลังดำเนินอยู่

1.2.5 เป็นการทำนายลักษณะของผลที่จะเกิดขึ้น

1.2.6 แนวโน้มหรือการเปลี่ยนแปลงที่กำลังพัฒนาอยู่

1.3 การวิจัยในชั้นเรียนแบบการสำรวจ เป็นแบบที่ควรใช้อย่างมากก่อนที่จะทำการวิจัยทดลอง เพราะการวิจัยเชิงสำรวจจะทำให้ผู้วิจัยได้รู้จักเด็ก รู้จักนักเรียนอย่างแท้จริง รู้ปัญหาของการเรียนการสอนที่แท้จริง รู้สาเหตุของปัญหาที่แท้จริง ทำให้รู้ว่านักเรียนจำนวนเท่าไรที่เป็นปัญหา มีปัญหาเรื่องใด เพื่อครูจะสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ตรงจุดและแก้ปัญหาให้กับกลุ่มนักเรียนที่เป็นปัญหาจริงๆ เมื่อครูวิจัยในชั้นเรียนรู้จักเด็กอย่างดีแล้ว ครูจึงต้องคิดต่อไปว่าจะแก้ไขอย่างไร แล้วจึงลงมือแก้ไขหรือทดลองแก้ไข ซึ่งเป็นการวิจัยในชั้นเรียนเชิงทดลอง

2. การวิจัยเชิงทดลอง

เป็นการศึกษาโดยตั้งใจเปลี่ยนแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานการณ์ ที่ทำอยู่ สร้างสถานการณ์ขึ้นเอง เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลง การวิจัยในชั้นเรียนก็คือทดลองใช้นวัตกรรมการศึกษาที่สร้างขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เนื่องจากการวิจัยตามรูปแบบ (Formal Research) มีรายละเอียดและรูปแบบที่ต้องยึดถืออยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดข้อยุ่งยากและข้อจำกัดในการทำวิจัยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกับผู้ที่ไม่มีความรู้หรือความชำนาญด้านระเบียบวิธีวิจัยที่ดีพอ วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จึงถูกพัฒนาขึ้นมา เพื่อแก้ไขข้อยุ่งยากที่เกิดจากการวิจัยในชั้นเรียน มีการลดขั้นตอนและข้อจำกัดที่เป็นของการวิจัยตามรูปแบบลงไป ทำให้ง่ายที่จะความเข้าใจและนำไปใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการวิจัยตามรูปแบบกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จึงขอเสนอข้อเปรียบเทียบระหว่างการวิจัยเชิงปฏิบัติการกับการวิจัยตามรูปแบบ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 ข้อเปรียบเทียบระหว่าง Formal Research กับ Action Research

หัวข้อ	Formal Research	Action Research
1. ผลการวิจัย	มีความกว้างขวางและครอบคลุมอ้างอิงไปใช้กับกลุ่มอื่นได้	เฉพาะที่เฉพาะเรื่องไม่สามารถอ้างอิงไปใช้กับกลุ่มอื่นได้
2. จุดมุ่งหมายของการวิจัย	มุ่งศึกษา ค้นคว้าความรู้เพื่อนำไปใช้กับบุคคลหรือสถานการณ์ทั่วไปไม่เจาะจง	มุ่งศึกษา ค้นหาความรู้เพื่อนำไปใช้กับบุคคลหรือสถานการณ์เฉพาะที่ใดที่หนึ่ง
3. วิธีการกำหนดปัญหาที่นำมาศึกษา	ศึกษาจากปัญหาวิจัยที่ทำมาก่อนหรือปัญหาที่มีมุมมองกว้าง	ได้จากปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าหรือจากเป้าหมายในขณะนั้น
4. กระบวนการที่ใช้ในการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย	ทำอย่างกว้างขวาง ชัดเจน และเป็นแหล่งปฐมภูมิ	ค้นคว้าอย่างง่าย ๆ และเป็นแหล่งทุติยภูมิ

ตาราง 1 (ต่อ)

หัวข้อ	Formal Research	Action Research
5. วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง	ใช้วิธีการสุ่มเลือกโดยใช้วิธีการทางสถิติและความน่าจะเป็น	เป็นนักเรียนในห้องเรียนหรือผู้ทำงานร่วมกัน
6. แผนแบบการวิจัย	มีการควบคุมตัวแปรอย่างเข้มงวดและใช้ระยะเวลายาวนาน	ตัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น บางอย่างออกไปใช้ระยะเวลาสั้นไม่เข้มงวดในการควบคุม
7. กระบวนการวัดผล	ประเมินผลและมีการวัดก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลองและหลังการทดลอง	วัดตามแบบปฏิบัติหรือใช้แบบทดสอบมาตรฐาน
8. การวิเคราะห์ข้อมูล	ใช้วิธีการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติหรือวิธีการเชิงคุณภาพ	ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของการกระทำเสนอเป็นข้อมูลดิบและไม่เน้นการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะมีหรือไม่มีก็ได้
9. การประยุกต์ใช้ผลการวิจัย	ยึดความสอดคล้องตามทฤษฎี	ยึดความสอดคล้องในการปฏิบัติ
10. ระยะเวลาในการศึกษา	ใช้เวลานานเป็นภาคเรียนหรือปีการศึกษาหรือมากกว่านั้น	ใช้เวลาสั้นๆ ตามหัวข้อหรือประเด็นที่ศึกษา

รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการนั้นสรุปได้ว่า มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนการสอน และเหมาะสมกับครูที่ไม่มีความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย เนื่องจากได้ลดเกณฑ์บางอย่างของการวิจัยตามรูปแบบออกไป ทำให้ครูสามารถนำวิธีการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้วหรือกำลังจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตได้ และยังช่วยให้ครูได้ทราบว่าอะไรเกิดขึ้นในห้องเรียนของตนเองบ้าง หรือจะพัฒนาการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นได้อย่างไร และระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนนั้นไม่ยาวนานเกินไป

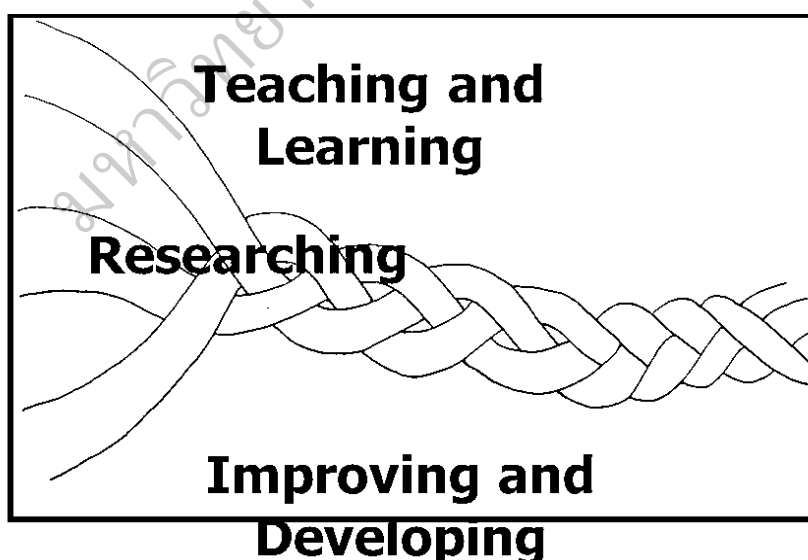
องอาจ นัยวัฒน์ (2553, หน้า 289–292) ได้กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับทางด้านการปฏิบัติการ (practical problem)
2. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย
3. มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการทำความเข้าใจ (under standing)
4. มุ่งเน้นการตีความหมายเหตุการณ์หรือสภาพการณ์ของปัญหา

ที่เกิดขึ้น

5. มักนิยมใช้การผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
6. เสนอผลการวิจัยในรูปแบบที่ง่ายต่อการเข้าใจ
7. ผ่อนคลายความเข้มงวดเกี่ยวกับวิธีการศึกษาวิจัย
8. ไม่เน้นสรุปอ้างอิงสรุปผลของการวิจัยข้ามไปยังต่างบริบท
9. วิจัยเชิงปฏิบัติการประยุกต์

สุวิมล ว่องวาณิช (2550, หน้า 21–24) กล่าวว่าไว้ว่า ลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนว่า เป็นการวิจัยที่ครูผู้สอนแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับผู้เรียนในห้องเรียนมีการดำเนินงานที่เป็นวงจรต่อเนื่อง

ภาพประกอบ 2 วงจรของการวิจัยในชั้นเรียนของครู

รุจิรา คำตลบ (2556, หน้า 41) สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า เป็นการวิจัยปฏิบัติการที่มุ่งจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในระดับชั้นเรียน เพื่อเป็นการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้น โดยมีการดำเนินงานที่เป็นวงจรต่อเนื่อง มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และกระบวนการนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานตามปกติ ทำให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนที่สามารถปฏิบัติได้จริง

สรุปได้ว่า ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน คือ การที่ครูผู้สอนได้มองเห็นปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะดำเนินการเรียนการสอนในชั้นเรียนของรายวิชานั้นๆ และหาแนวทางแก้ไขปัญหของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมในการเรียนการสอนนั้นๆ ทั้งของตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอนด้วย

4. หลักการของการวิจัยในชั้นเรียน

ชุตินา เมฆวัน (2558) เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/> ได้กล่าวไว้ว่า หลักการของการวิจัยในชั้นเรียน นั้นมีหลักการในการวิจัยในชั้นเรียนนั้นมีหลักและวิธีการที่ควรศึกษาและทำความเข้าใจดังนี้

1. งานวิจัยเป็นงานเสริมงานหลัก โดยงานหลักคือการสอนของผู้สอน เพราะงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จะต้องเกิดควบคู่กับการเรียนการสอนเสมอ
2. เป็นการทำวิจัยตามสภาพความจริง ปัญหาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และต้องการแก้ไข
3. เป็นการสอดแทรกให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
4. งานวิจัยที่ทำนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ ผู้ทำต้องนึกถึงประโยชน์หรือคุณค่าต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. การทำวิจัยเป็นสิ่งที่ตระหนักรู้ โดยอาจารย์ผู้สอนเอง ด้วยความรู้สึกรังเกียจต่อนักศึกษา ปรารถนาที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน
6. สิ่งสำคัญประการสุดท้าย และเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน คือ งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จะสำเร็จมิใช่อาศัยความคิดอย่างเดียว แต่อยู่ที่ การลงมือทำ สุดท้ายอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องจะเกิดขึ้นได้ยาก ถ้าขาดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ขาดการดำเนินการโดยใช้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู อาจารย์เกิดขึ้นเป็น

รูปธรรมขึ้น และเป็นการดำเนินการเชิงวิทยาศาสตร์ที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของครู อาจารย์อย่างแท้จริง ซึ่งผลก็คือ คุณภาพของผู้เรียนนั่นเอง

ธีรฤติ เอกะกุล (2552, หน้า 52-60) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีหลักการสำคัญดังนี้

1. ระบุปัญหาที่จะทำการวิจัย การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนควรเริ่มต้นด้วยการระบุปัญหาที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการทำวิจัย ด้วยการรวบรวมปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น ในการจัดการศึกษาสาระการเรียนรู้หรือวิชาหนึ่งๆ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือในแต่ละห้องเรียน หรือในแต่ละปีการศึกษา ย่อมมีปัญหการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันได้ นักวิจัยหรือครูผู้สอนควรทำการเก็บรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดปัญหาที่ทำการวิจัย ซึ่งปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง สภาพของผลลัพธ์จากการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริงที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่กำหนดหรือคาดหวัง

2. วิเคราะห์ปัญหา นักวิจัยซึ่งเป็นผู้สอนควรทำการวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียนที่ทำการคัดเลือกมาจำนวนหนึ่ง ว่าเป็นปัญหาที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและสำคัญมากน้อยเพียงใด ด้วยการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาก่อนว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากสิ่งใด การวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียนมีหลักการพิจารณาที่สำคัญๆ ดังนี้

2.1 ปัญหาจากครูผู้สอน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวของครูผู้สอนเอง คือ

2.1.1 ความไม่รอบรู้หรือไม่ชำนาญการของครูผู้สอน สถานศึกษามีขนาดเล็กและครูไม่ครบชั้นหรือไม่ครบทุกวิชาเอก ทำให้ครูผู้สอนบางคนต้องจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนที่ตนเองไม่ถนัดและไม่มีควมรู้มากพอ ทำให้การเรียนการสอนเกิดความบกพร่องได้

2.1.2 ภาระการสอนมีมากเกินไป ครูผู้สอนบางคนได้รับผิดชอบการสอนทั้งระดับชั้นหรืออาจจะได้รับผิดชอบการสอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ในภาคเรียนเดียวกัน ทำให้การเตรียมตัวในการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดทำแผนการเรียนรู้ตลอดภาคเรียนเกิดความบกพร่องไม่เป็นไปตามที่คาดหวังได้

2.1.3 บุคลิกภาพของครูผู้สอน มีผลต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จึงส่งผลให้การเรียนการสอนมีปัญหาในชั้นเรียนได้

2.2 ปัญหาจากผู้เรียน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากความไม่รู้ไม่เข้าใจในการเรียนของผู้เรียน เป็นข้อบกพร่องของการเรียนที่ไม่บรรลุผลตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่ครูผู้สอนกำหนด ปัญหาจากผู้เรียนเป็นปัญหาสำคัญและเป็นปัญหาที่สมควรนำมาดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2.3 ปัญหาสภาพแวดล้อม เป็นปัญหาที่ข้างเคียงแวดล้อม ครูผู้สอนและผู้เรียน แต่ไม่ใช่ปัญหาที่เกิดจากตัวครูผู้สอนหรือตัวผู้เรียน เช่น สภาพพื้นฐานครอบครัวของผู้เรียน ระดับสติปัญญาของผู้เรียน ปัญหาร่างกายของผู้เรียน การเจ็บป่วย บรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน สภาพแวดล้อมรอบๆ สถานศึกษา เป็นต้น

3. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เมื่อนักวิจัยหรือครูผู้สอนได้วิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียนที่เหมาะสมกับการจะทำวิจัยได้จำนวนหนึ่ง การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักวิจัยที่จะพิจารณากลับกรองว่าจะเลือกปัญหาในชั้นเรียนปัญหาใด มาทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาลำดับความสำคัญของปัญหาในชั้นเรียนที่เหมาะสม ดังนี้

3.1 ความรุนแรงของปัญหา ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีความรุนแรงของปัญหามากน้อยเพียงใด มีผลกระทบต่อผู้เรียนจำนวนเท่าใด ถ้าผู้เรียนได้รับผลกระทบจากปัญหาในชั้นเรียนจำนวนมาก แสดงว่าความรุนแรงของปัญหามีในวงกว้างมากกว่าจำนวนผู้เรียนที่ได้รับผลกระทบน้อยซึ่งเป็นเกณฑ์หนึ่งในการคัดเลือกเป็นปัญหาในชั้นเรียนที่เหมาะสมจะทำการวิจัยได้

3.2 ความจำเป็นเร่งด่วนของปัญหาที่จะทำการวิจัย ปัญหาในชั้นเรียนที่จะทำการวิจัยมีความจำเป็นเร่งด่วนมากน้อยเพียงใด ถ้ามีความจำเป็นเร่งด่วนไม่สามารถรอได้เพราะถ้าปล่อยไว้จะส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ในอนาคตต่อไป หรือมีผลต่อการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ด้วยจึงถือว่าเป็นปัญหาในชั้นเรียนที่มีความเหมาะสม แต่ถ้าเป็นปัญหาที่รอคอยได้ ก็ไม่สมควรคัดเลือกเป็นปัญหาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

3.3 ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้เรียนได้รับประโยชน์โดยตรงหรือไม่หรือว่าครูผู้สอนได้รับประโยชน์มากกว่า การวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียนควรพิจารณาถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การยึดถือประโยชน์ของผู้เรียนจึงจะถือว่าเป็นปัญหาในชั้นเรียนที่เหมาะสม

4. หาวิธีการแก้ปัญหา ก่อนการลงมือวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
นักวิจัยควรหาแนวทางวิธีการแก้ปัญหาในชั้นเรียนที่จะปฏิบัติการ สามารถใช้วิธีการ
แก้ปัญหา ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยควรทำการศึกษาเอกสาร
ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่จะดำเนินการวิจัย ว่ามีใครทำวิจัยประเด็นดังกล่าวไปแล้วหรือไม่
และได้ผลอย่างไรถ้าเป็นปัญหาการวิจัยที่มีคนทำวิจัยเอาไว้แล้ว และสามารถตอบข้อสงสัย
ของเราได้ ก็ไม่จำเป็นต้องทำวิจัยเรื่องดังกล่าวอีกแต่เมื่อศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วได้
เพียงแนวความคิดของนักวิจัย จะเป็นแนวทางหนึ่งของนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนต่อไป

4.2 ประสบการณ์ของครู (Experience) ความชำนาญการหรือ
ความเชี่ยวชาญการสั่งสมความรู้จากการสอนมานานของตนเอง จะเป็นสิ่งช่วยให้ครูผู้สอน
เป็นนักวิจัยได้รู้จักหาแนวทางวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนมากที่สุด

4.3 นวัตกรรมการศึกษา (Innovation) เป็นสิ่งที่นักวิจัยทั่วไปใน
ปัจจุบันนิยมนำมาใช้มากที่สุด ด้วยการคัดลอกนวัตกรรมการศึกษาของคนอื่นที่ทำการวิจัย
เสร็จสิ้นแล้วนำมาใช้ในชั้นเรียนของตนเองทันที ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง นักวิจัยควร
เรียนรู้และทดลองปรับใช้ในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของตนเอง จึงจะเหมาะสมกว่า
และเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยนักวิจัยที่ไม่เชี่ยวชาญในการสร้างนวัตกรรมการศึกษาของตนเอง

4.4 การปรึกษาผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) การหาแนวทางวิธีการ
แก้ปัญหาในชั้นเรียน บางครั้งครูผู้สอนวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียนไม่ได้ หรือไม่มี
ประสบการณ์มากพอในการจัดการศึกษา การใช้วิธีการนี้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถ
ใช้ได้ ด้วยการปรึกษาสอบถามผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในปัญหาชั้นเรียน ผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญคือบุคคล
ที่มีความชำนาญการในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือวิชานั้นๆ อย่างดีเยี่ยม จนเป็นที่ยอมรับของ
สังคมที่เกี่ยวข้อง ผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีการศึกษาระดับสูงๆ มาก
เสมอไป อาจเป็นเพื่อนครูที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนเรื่องนั้นมานาน หรืออาจเป็นครู
ต้นแบบหรือครูดีเด่นที่สังคมยกย่องในเขตพื้นที่การศึกษาของตนเอง และสามารถให้
ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยได้

4.5 ผลจากการร่วมประชุม อบรม สัมมนา การหาแนวทางวิธีการ
แก้ปัญหาในชั้นเรียนอีกวิธีหนึ่ง คือ การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการที่
เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนที่เข้าร่วมประชุม อบรม
สัมมนาทางวิชาการควรรู้จักการซักถามสิ่งที่สงสัย การได้ถามผู้รู้ที่เป็นวิทยากรถึงแนว

ทางการแก้ปัญหา รวมทั้งควรรู้จักสรุปประเด็นที่ได้จากการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ทางวิชาการ จะทำให้เกิดองค์ความรู้หรือแนวทางการแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้

4.6 ข้อควรพิจารณาในการเลือกปัญหาในชั้นเรียน ที่สมควร คัดเลือกเป็นวิธีการแก้ปัญหาในชั้นเรียน มีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

4.6.1 เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนของตนเอง ไม่ควรใช้ ปัญหาใน ชั้นเรียนของบุคคลอื่นที่จะทำให้ไม่สามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

4.6.2 เป็นปัญหาที่ได้รับความรู้ใหม่เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เป็น ของนักวิจัยเอง

4.6.3 อยู่ในความสนใจของนักวิจัยจริงๆ จะทำให้นักวิจัยมี ความมุ่งมั่นและตั้งใจในการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้

4.6.4 เป็นประสบการณ์การสอนของตนเองจริงๆ

4.6.5 เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักวิจัย ควรเลือก ปัญหาใน ชั้นเรียนที่ตนเองมีความถนัดหรือชำนาญการมากพอ

4.6.6 ไม่ซ้ำซ้อนกับผลงานวิจัยของคนอื่น โดยเฉพาะตัวแปร และนวัตกรรมการศึกษาที่ใช้

4.6.7 เหมาะสมกับเวลา แรงงาน และความจำเป็นเร่งด่วน

5. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้กับผู้อื่น นักวิจัยปฏิบัติการใน ชั้นเรียน ควรเป็นบุคคลที่ชอบสงสัย ชอบศึกษาหาความรู้ และรู้จักพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับบุคคลอื่น การเป็นคนที่โลภทัศน์กว้างคิดไกล เป็นหลักการสำคัญอีกประการหนึ่งของ การวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน เพราะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ จำเป็นต้องใช้หลายศาสตร์แบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary) และมีลักษณะสัมพันธ์ (Related)

6. การใช้หลักวงจรการวิจัยปฏิบัติการ (Action research) การวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนใช้หลักการปฏิบัติการ ดังนี้

6.1 การวางแผน (Plan) เป็นการเตรียมแผนการที่จะปฏิบัติการวิจัย ด้วยการกำหนดปัญหาที่จะใช้ในการวิจัยผ่านการวิเคราะห์ปัญหามาแล้ว จากนั้นทำการ วางแผนกำหนดจุดประสงค์การวิจัย ทำการออกแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดวิธีการวิเคราะห์

ข้อมูล กำหนดวิธีการแปลผล กำหนดแนวทางการสรุปผลและแนวทางการเขียนรายงาน การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

6.2 การปฏิบัติการ (Act) เป็นขั้นตอนที่ลงมือกระทำการวิจัยด้วยการ ดำเนินการตามกิจกรรมที่ออกแบบการวิจัยไว้ รวมทั้งการใช้นวัตกรรมการศึกษาตามการ ออกแบบการวิจัย มีการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยปฏิบัติการ ด้วยการทดลองใช้และ การเก็บข้อมูลที่ใช้ในการปฏิบัติการวิจัยจริง และการลงมือเขียนรายงานการวิจัยตามหัวข้อ ที่ได้วางแผน

6.3 การสังเกต (Observe) เป็นขั้นตอนที่ได้จากการเก็บข้อมูลจริง ตามที่ได้ออกแบบการวิจัยไว้ พิจารณาส่งเกตทั้งตัวนักวิจัยเอง ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัย และนวัตกรรมทางการศึกษาที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งใช้ทั้งเทคนิคการวิจัย เชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ผลของข้อมูลที่มีทั้งความลุ่มลึก (Qualitative) และภาพกว้าง

6.4 การสะท้อนกลับ (Reflect) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการ ปฏิบัติการเป็นการสะท้อนข้อมูลกลับเกี่ยวกับความรู้ที่ให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายในการ วิจัยการสะท้อนกลับเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

6.4.1 ถ้าผลการสะท้อนกลับบรรลุผลตามจุดประสงค์ของวงจรมัน สามารถดำเนินการปฏิบัติการไปวงจรต่อไปได้ หรือควรจะทำซ้ำอีกครั้งด้วยการ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมใหม่ แต่ยังคงใช้แผนปฏิบัติการเดิม เพื่อศึกษาความคงที่หรือความ ยั่งยืนของผลการปฏิบัติการที่ได้ในวงจรมันๆ

6.4.2 ถ้าผลสะท้อนกลับไม่บรรลุตามจุดประสงค์ของวงจรมัน กำหนดไว้ จะต้องทำการทำซ้ำแผนใหม่ เพื่อแก้ไขสิ่งที่ยังไม่บรรลุผลของกลุ่มเป้าหมายใน การวิจัยโดยสามารถทำซ้ำด้วยการซ่อมเสริมในสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องกับกลุ่มเป้าหมายใน การวิจัยบางคนที่ยังไม่บรรลุผลในช่วงเวลานอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ เช่น ในช่วงเวลา ซ่อมเสริมหรือก่อน-หลังเวลาเรียนปกติ หรือในวันหยุดราชการ เป็นต้น

เรวัตกร สวัสดิ์ (2555, หน้า 47) การวิจัยในชั้นเรียนมีหลักการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ระบุปัญหาที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาใดที่ควรมีการ ปรับปรุงเร่งด่วนและผู้ทำการวิจัยควรรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี

2. วิเคราะห์ปัญหาที่จะทำการวิจัย เกิดจากสาเหตุใด จากครูผู้สอน ผู้เรียนหรือคุณลักษณะอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาในชั้นเรียน

3. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ควรนำปัญหาที่มีผลกระทบต่อ การเรียนการสอนมากที่สุดพิจารณาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

4. หาวิธีการแก้ไขปัญหา จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การใช้ประสบการณ์การสอนของครู การใช้นวัตกรรมทางการศึกษาและการขอคำปรึกษา จากผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน

5. ใช้หลักวงจรการวิจัยปฏิบัติการ ในการวิจัยปฏิบัติการชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflect)

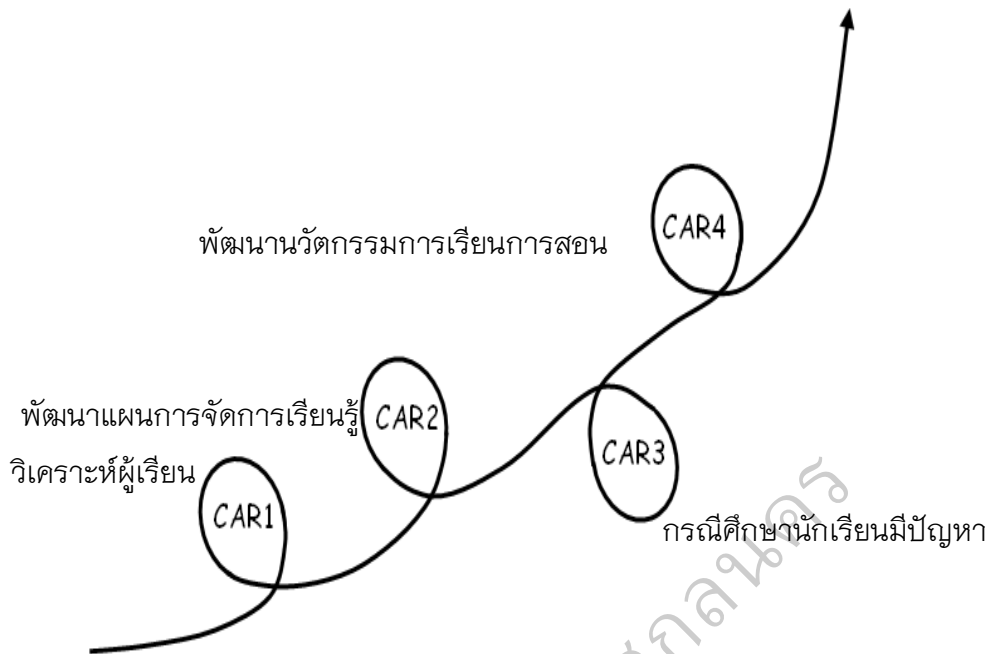
สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2557) เข้าถึงได้จาก <http://cid.buu.ac.th/information> ได้กล่าวว่าหลักการวิจัยในชั้นเรียนเป็นไปดังต่อไปนี้

1. การวิจัยในชั้นเรียนแท้ๆ ต้องเป็น “งานที่เล็กๆ ง่ายๆ และมีคุณค่า” (A small, simple and significant task) ที่บูรณาการอยู่ในการปฏิบัติงาน การจัดการเรียน การสอนปกติของครู

2. ครูนักวิจัยเชื่อว่า เราทั้ง พวงสามารถเรียนรู้จากกันและกัน (We all can learn from each others) ในหลักการนี้นักเรียน คือ แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญมากของครู

3. นักเรียนเป็นทั้งเหตุและเป็นทั้งผลของการปฏิบัติงานของครู ดังนั้น “ผลงานของครูต้องดูที่ศิษย์” ตามแนวคิด หลักการ และคุณค่า ดังกล่าวของการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูจึงทำวิจัยได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความถนัด ความสนใจ และจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้และการใช้ประโยชน์ของครู เช่น การวิจัยหน้าเดียว การวิจัยหลายหน้า การวิจัยเล่มเล็กและการวิจัย 5 บท เป็นต้น

สำหรับคุณครูที่สนใจจะใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือช่วยให้ตนเองเรียนรู้ เพื่อพัฒนาประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานการจัดการเรียน การสอนของตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเทอมและตลอดปีการศึกษา ขอเสนอให้พิจารณา โปรแกรมการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 4 ระยะแต่ละระยะมุ่งหาความรู้ใหม่ เพื่อการพัฒนาการ ปฏิบัติงานของครู ดังแสดงในแผนภาพ และตารางต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภาพโปรแกรมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของคุณครู

สรุปได้ว่า หลักการของการวิจัยในชั้นเรียน คือเริ่มตั้งแต่ครูผู้สอนได้มองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนในชั้นเรียนที่ตนเองทำการสอน แล้วหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาปัญหาโดยการสร้างนวัตกรรมหรือวิธีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับปัญหาเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนต่อไป

5. การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2545, หน้า83 อ้างถึงใน สุตสวาสดีจำวงศ์ลา, 2556, หน้า 49) กล่าวว่า การเขียนรายงานการวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัย ซึ่งครุณักวิจัยจะต้องเรียบเรียงขึ้น หลังจากได้ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนเสร็จสิ้น โดยที่การเขียนนั้นจะต้องแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหา วิธีการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนานวัตกรรมวิธีดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนาและผลที่เกิดขึ้น

ชิราวุธ โถชาตรี (2553, หน้า 53) การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนนั้น สรุปลงได้ว่ามีรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัย 3 รูปแบบ คือ 1) รายงานการวิจัยแบบไม่เป็นการ เป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่นนำเสนอเนื้อหาโดยสรุปสั้นๆ 2) รายงานการวิจัยแบบกึ่งทางการเป็นรูปแบบที่นำเสนอสาระสำคัญคล้ายกับรูปแบบเป็นการ เนื้อหาสาระที่นำเสนอเป็นแบบสั้นๆ แต่ได้ใจความสมบูรณ์ 3) รายงานวิจัยแบบเป็นการเน้นการเขียน รายงานการวิจัยในชั้นเรียนเหมือนกับรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยทางวิชาการทั่วไป

สรชัย พิศาลบุตร (2553, หน้า 76-77) ได้แบ่งการเขียนรายงานการวิจัย ในชั้นเรียน ออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบรายงานการวิจัยที่เน้นเฉพาะปัญหาในชั้นเรียน วิธีการ แก้ปัญหาและผลการแก้ไขปัญหา การเขียนรายงานการวิจัยตามรูปแบบนี้จะกล่าวถึง เฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน วิธีการแก้ไขที่ครูดาคิดว่าจะได้ผล และผลการแก้ไขตามวิธี ที่ครูใช้เท่านั้น ดังนั้นรายงานการวิจัยตามรูปแบบนี้จะค่อนข้างสั้น แต่ได้วิธีการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ความยาวของรายงานการ วิจัยแบบนี้จึงอาจมีเพียง 2-3 หน้าเท่านั้น

2. รูปแบบรายงานการวิจัยที่เน้นมาตรฐานสากลโดยทั่วไป รูปแบบ รายงานการวิจัยนี้ประกอบด้วย

- 2.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย
- 2.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัยและสมมติฐานของแต่ละ วัตถุประสงค์การวิจัย
- 2.3 วิธีที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลและจำเป็นต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ
- 2.4 ผลการวิจัยของแต่ละวัตถุประสงค์
- 2.5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สุรีพร ทศวงษา(2554, หน้า 33) กล่าวถึงการเขียนรายงานการนำเสนอ รายงาน ในชั้นเรียนมี 2 รูปแบบ คือ

1. แบบทางการ ที่มี 5 บท เหมือนงานวิจัยทั่วไป แต่รูปแบบนี้ไม่นิยม มากนัก เพราะการวิจัยปฏิบัติการเน้นการใช้ผลอย่างรวดเร็ว เพื่อแก้ไขปัญหา และรายงาน ผลการวิจัยก็เป็นเพียงสื่อที่ใช้ในการสะท้อนผลที่เกิดขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อเป็น ร่องรอยการปรับปรุงพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

แบบเป็นทางการ ประกอบด้วย

1.1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีการนำข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนมาวิเคราะห์หาปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา

1.2 การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา ระบุสาเหตุของปัญหาในการจัดการเรียนรู้ มีการกำหนดคำถามการวิจัยในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับผู้เรียน หัวข้องานวิจัยสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความมุ่งหมายสอดคล้องกับคำถามการวิจัย การเลือกนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีการวางแผนการแก้ปัญหาได้อย่างมีระบบ

1.3 การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม มีการออกแบบนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหัวข้อวิจัย มีการวางแผนในการสร้างเครื่องมือ นวัตกรรมได้อย่างเหมาะสมกับการแก้ปัญหา

1.4 การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนการวิจัย

1.5 การสรุปผล นำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาสรุปได้ถูกต้องเหมาะสม และสรุปผลการวิจัยได้ถูกต้องสอดคล้องกับความมุ่งหมาย เขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ถูกต้องเหมาะสม

2. แบบที่ไม่เป็นทางการหรือแบบง่าย เป็นการเขียนรายงานสั้นๆ เพื่อตอบคำถามให้ครอบคลุมขั้นตอนการวิจัยเท่านั้น ซึ่งรูปแบบนี้นิยมใช้มากในการเขียนรายงานการนำเสนอการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

สำราญ กำจัตภัย (2547, หน้า 147-148) ได้ให้ข้อสรุปการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนว่า มี 3 ลักษณะ คือ แบบไม่เป็นทางการ แบบเป็นทางการและแบบกึ่งทางการ ในระยะแรกครูผู้สอนที่ยังมีทักษะในการทำวิจัยไม่มากนักควรฝึกเขียนในลักษณะกึ่งทางการ โดยที่หัวข้อต่างๆ ในการเขียนคล้ายกับหัวข้อการเขียนโครงร่างการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีหัวข้อที่สำคัญๆ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องที่ทำกรวิจัย
2. ที่มาและความสำคัญของปัญหา
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5. ตัวแปรที่ศึกษา
6. กลุ่มเป้าหมาย
7. วิธีการ แนวคิด หลักการหรือนวัตกรรมต่างๆ
8. นิยามศัพท์เฉพาะ
9. วิธีดำเนินการวิจัย
10. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเขียนบรรยายหรือนำเสนอข้อมูล และผ่านการวิเคราะห์อย่างมีระบบ
11. สรุปผลการวิจัย และความคิดเห็น
12. ผู้วิจัยหรือผู้รับผิดชอบ

สรุปได้ว่า การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนมี 3 รูปแบบ คือ แบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการและกึ่งทางการ แต่จำนวนหน้าของรายงานจะมีมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับจำนวนวัตถุประสงค์ของการวิจัยและรายละเอียดของผลการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการเป็นสำคัญ

การวิจัยปฏิบัติการ

1. ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการ

ธีรฤทธิ เอกะกุล (2552, หน้า 5) ได้สรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง การรวบรวม หรือการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยใช้ขั้นตอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปอันนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ ทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในขอบข่ายที่รับผิดชอบ โดยผู้วิจัยมีการปรับปรุงแก้ไข และดำเนินการซ้ำหลายๆ ครั้ง จนกระทั่งผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ได้สำเร็จ

ฉลดา จันทรสมบัติ และ ทองสง่า ผ่องแผ้ว (2553, หน้า 141) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยประเภทหนึ่งซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล การปฏิบัติการดำเนินการต่อเนื่องไปจนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขได้จริง หรือพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิภาภรณ์ จันทรณ(2553, หน้า 61) ความหมายและมโนทัศน์ของการวิจัยปฏิบัติการได้ว่า หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของ ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อนำความเข้าใจต่อปัญหาหรือสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่และให้ได้ แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการ ปฏิบัติงาน ผู้ถูกวิจัยหรือผู้ปฏิบัติงานนั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเต็มที่

วิโรจน์ สารรัตน์ (2554, หน้า 123) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหา เพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือเพื่อพัฒนา ควบคู่กับการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ใหม่จากการปฏิบัติงานจริงของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ตามหลักการเรียนรู้การกระทำ ตามวงจรแบบเกลียวสว่านของกิจกรรม การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตผลและการสะท้อนผล

สุศสวาทดี จำวงศ์ลา (2556, หน้า 55) สรุปความหมายของการวิจัยปฏิบัติการได้ว่า การวิจัยที่ทำโดยนักวิจัยและคณะบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน องค์กรหรือชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อนำผลการวิจัยที่ค้นพบหรือสรรค์สร้างขึ้นไปใช้ ปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานได้ทันต่อเหตุการณ์

องอาจ นัยพัฒน์(2553, หน้า 301-304) อธิบายว่า การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง การวิจัยที่ดำเนินการโดยคณะนักวิจัย และบุคคลผู้ปฏิบัติงาน ตามภาระหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงานองค์กรหรือชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อนำ ข้อสรุปผลของการวิจัยที่ค้นพบหรือสรรค์สร้างขึ้นไปใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหา หรือพัฒนา คุณภาพของการปฏิบัติงานใดๆ ในหน่วยงาน องค์กรหรือชุมชนได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ สอดคล้องกับสภาพลักษณะและเงื่อนไขของปัญหาที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและกลมกลืนกับ โครงสร้างการบริหารงานและบริบททางกายภาพสังคมและวัฒนธรรมแวดล้อม หน่วยงาน องค์กร หรือชุมชนเหล่านั้น

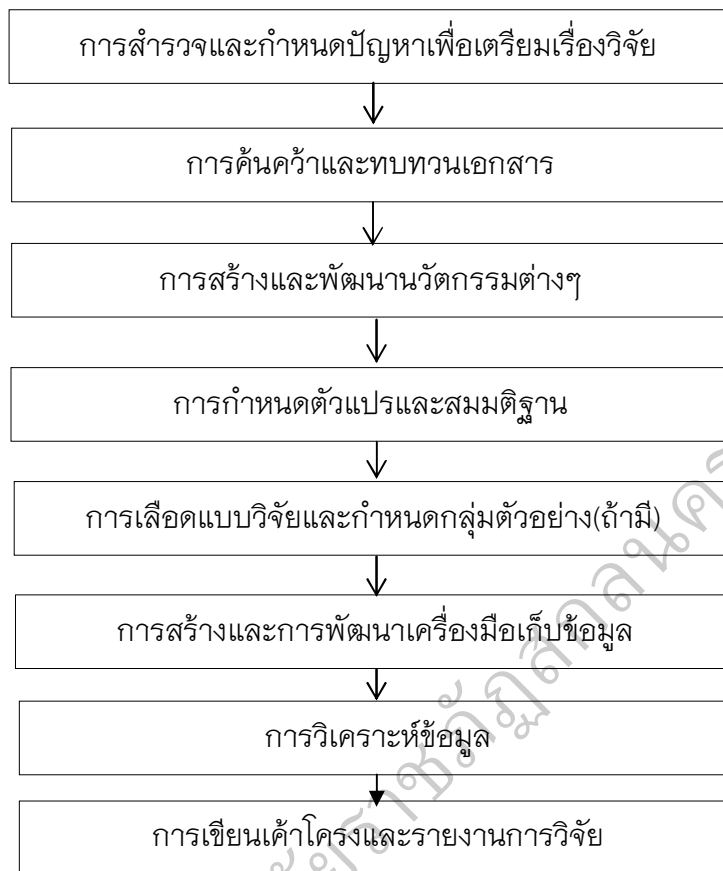
อนุชิต วงศ์กระจ่าง (2554, หน้า 54) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่ม ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำการเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และแนวทางในการ ปฏิบัติหรือวิธีแก้ไขปรับปรุง ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและวิเคราะห์ วิจัยผลของการปฏิบัติ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน สามารถนำไปใช้ ในสภาพจริงได้

อมรรัตน์ งามจิตร์ (2555, หน้า 30) สรุปไว้ว่า การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้เห็นว่าเหมาะสมตามความรู้ความเข้าใจของผู้วิจัยมาดำเนินการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงว่าใช้ได้หรือไม่ ประเมินผลดูความเหมาะสมในความจริงควบคุมแนวทางปฏิบัติการ แล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไขไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาปรับปรุงใหม่จนกว่าจะได้ผลอันที่น่าพอใจ นำไปใช้เผยแพร่ได้

สรุปได้ว่า การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินการวิจัยโดยนักวิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อทำการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตผลและขั้นตอนทวนกลับ รวมถึงการวิเคราะห์ข้อสรุปพร้อมกัน และนำไปใช้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานต่อไป

2. กระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการ

พิสนุ พงศ์ศรี (2552, หน้า 10) กล่าวถึง กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนว่ามีขั้นตอนคล้ายกับการวิจัยทั่วไป แต่เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาจากผู้เรียนเพียงคนเดียว หรือกลุ่มเดียวที่ต้องการแก้ปัญหาหรือพัฒนา เอกสารที่เกี่ยวข้องอาจไม่จำเป็นมากนัก เนื่องจากการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยใช้นวัตกรรมต่างๆ จึงควรเพิ่มขั้นตอนดังกล่าวเข้ามาด้วย จึงสามารถสรุปเป็นขั้นตอนดังนี้

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ

นิภาภรณ์ จันทรุณ (2553, หน้า 69) สรุปได้ว่า การวิจัยปฏิบัติการมีขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นที่จะต้องมีการร่วมมือกันวางแผนการดำเนินการจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นการปฏิบัติการตามแผน ขั้นที่ 3 การสังเกตผล (Observation) เป็นขั้นตอนที่สังเกตผลการปฏิบัติ และขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) เป็นขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติเพื่อเป็นพื้นฐานการวางแผนงานต่อไป

ภักติชา เจริญรักษ์ (2553, หน้า 72) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหา หรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน

เรวัตร์ สวัสดิ์ (2555, หน้า 58) การวิจัยปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการค้นหาความจริงที่เป็นเหตุผล เป็นการร่วมมือกันระหว่างบุคคลในหน่วยงานในการปฏิบัติการ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย เป็นการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานในองค์กรนั้นๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุภาวงศ์ จันทวานิช (2552, หน้า 68) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการหรือผู้ที่วิจัยได้เลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เห็นว่าดี เหมาะสมตามความรู้และความเข้าใจของผู้วิจัยมาดำเนินการปฏิบัติเพื่อทดลองว่าใช้ได้หรือไม่ ประเมินดูความเหมาะสมตามความเป็นจริง ควบคุมแนวทางปฏิบัติการ แล้วนำผลมาปรับปรุงปฏิบัติการเพื่อนำไปทดลองใหม่จนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ นำไปใช้และเผยแพร่ได้ การวิจัยชนิดนี้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานเมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลใหม่เพิ่มมากขึ้น ทำให้รูปแบบการวิจัยยืดหยุ่นได้ การวิจัยปฏิบัติการอาจจะเป็นแบบมีส่วนร่วมหรือไม่ก็ได้

สุดสวาสดิ์ จำวงศ์ลา (2556, หน้า 64) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงานจะมีหลายคนหรือคนเดียวในองค์กร ได้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการติดตามและการตรวจสอบและเมื่อนำเอาวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน จำเป็นจะต้องทราบปัญหาที่แท้จริงในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการในการปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวางแผน(Planning) เป็นขั้นจะต้องมีการร่วมมือกันวางแผนการดำเนินการ จากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) เป็นขั้นการปฏิบัติตามแผน ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นขั้นตอนที่สังเกตผลการปฏิบัติ และขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติเพื่อเป็นพื้นฐานของการวางแผนงานต่อไป ตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart

อมรรัตน์ งามจิตร (2555, หน้า 36) สรุปได้ว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีลักษณะขั้นตอนที่สำคัญ คือ เริ่มต้นด้วยการวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผล และปรับปรุงแผนการปฏิบัติต่อเนื่องกันไปจนสามารถแก้ปัญหาได้เป็นผลหรือเป็นที่พอใจ จึงยุติการวิจัย กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไปการดำเนินการคือผู้ปฏิบัติเป็นผู้วิจัยเอง และผู้ที่เป็นผู้รับการวิจัยคือบุคคลหรือหน่วยงานของเราที่รับผิดชอบหากบุคลากรในองค์กรสามารถค้นพบปัญหา และวางแผนการแก้ปัญหอย่างเป็นระบบ ผลสำเร็จของการดำเนินงานหรือศึกษาวิจัยค้นคว้า ย่อมสร้างประโยชน์ความสำเร็จและ

ความภาคภูมิใจต่อเรา ต่องานในหน้าที่ของเรา โดยเฉพาะการพัฒนางานการศึกษาหรือ การวิจัยในชั้นเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติมาใช้ศึกษาวิจัยและ พัฒนาต่อไป

สรุป กระบวนการวิจัยปฏิบัติการคือการดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผน นำแผนไปประเมินและปรับปรุงแผนและแก้ปัญหาตามความเหมาะสม กับสภาพของปัญหาและกระทำการซ้ำๆ จนกว่าจะบรรลุผลที่กำหนดไว้

3. ขั้นตอนการออกแบบการวิจัยปฏิบัติการ

องอาจ นัยพัฒน์ (2553, หน้า 309 - 316) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการออกแบบ การวิจัยปฏิบัติการว่า โดยทั่วไปการออกแบบการวิจัยปฏิบัติการประกอบด้วย 9 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. ตัดสินใจออกแบบการวิจัยโดยเลือกวิธีการวิจัยปฏิบัติการ “โจทย์” หรือหัวข้อปัญหาที่เหมาะสมสำหรับออกแบบการวิจัยปฏิบัติการ ควรพิจารณาสำคัญใน “ตัว โจทย์” ที่มุ่งเน้นแสวงหาความรู้เชิงปฏิบัติการที่อิงอยู่กับบริบทการศึกษาวิจัยสำหรับ นำไปใช้เป็นสารสนเทศหลักในการวางแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งกำหนดกลยุทธ์หรือมรรควิธี ในการแก้ปัญหาที่มักเกิดขึ้นในสถานที่ทำงานหรือชุมชนได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมแสวงหาความรู้และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ด้วยวิธีการทำวิจัย ประเภทนี้

2. กำหนดหัวข้อปัญหา จุดมุ่งหมาย และคำถามการวิจัย เป็นขั้นตอน แรกของการออกแบบการวิจัยปฏิบัติการที่นักวิจัยในฐานะผู้อำนวยความสะดวก (Research facilitators) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางบวกเกิดขึ้นในสถานที่ทำการวิจัย โดยใช้ผลการวิจัย เป็นฐานความรู้ในการเปลี่ยนแปลง ทำความคุ้นเคยบริบทอันสลับซับซ้อนโดยรอบการทำ วิจัยรวมทั้งระบุหัวข้อปัญหาและบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัย การระบุหัวข้อปัญหาการวิจัย มักจะเริ่มต้นด้วยการสร้างมโนทัศน์เพื่อทำการกระจ่างชัด (Conceptualization) เกี่ยวกับแนวคิดทั่วไปที่เชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติที่ก่อให้เกิดสภาพการณ์ ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือปรับปรุงแก้ไขการกระทำใดๆ ที่เป็นปัญหาตามการรับรู้ ความสนใจ และความประสงค์ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและตัวแทนกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. กำหนดขอบเขตของการวิจัย เป็นการนิยามเพื่อกำหนดขอบเขตของ การศึกษาวิจัยที่กำหนดไว้ในตอนต้นอย่างกว้างๆ ให้มี “ขนาด” เล็กลง หรือกล่าวอีกนัย หนึ่งคือ จำกัดสาระที่จะทำให้มีความเฉพาะเจาะจงเพื่อสามารถลงมือดำเนินการได้ตรง

ตามจุดเน้นซึ่ง “นักวิจัยหน้าทำงาน” และ “นักวิจัยที่ปรึกษา” ต้องการศึกษาย่างแท้จริง รวมทั้งมีความเป็นไปได้ในแง่ของการปฏิบัติตามเวลาและงบประมาณใช้จ่ายในการวิจัย โดยทั่วไปการกำหนดขอบเขตของการวิจัยปฏิบัติการได้เจาะจงตรงจุดสนใจที่จะศึกษาและ อยู่ภายใต้ความสามารถในการบริหารจัดการได้ของนักวิจัยทั้งสองฝ่าย จะต้องกระทำไป พร้อมกับการทำความเข้าใจอย่างชัดเจนในหัวข้อปัญหาการวิจัย และการวางกรอบการ ดำเนินงานวิจัยตรงและครอบคลุมหัวข้อปัญหาการวิจัย โดยเฉพาะกรอบในเรื่องผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย สถานที่ทำการศึกษาริวิจัย และระยะเวลาดำเนินการวิจัย

4. ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวโดยหลักการแล้ว แนวคิดและวิธีการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการออกแบบการทำ วิจัยปฏิบัติการขึ้นอยู่กับวิธีการแสวงหาความรู้ที่เลือกใช้ออกแบบทำการวิจัยว่าเป็นแบบใด เช่น ถ้านักวิจัยเลือกใช้วิธีการผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบบใช้วิธีการเชิง ปริมาณเป็นหลักแล้วใช้วิธีการเชิงคุณภาพสนับสนุน จะต้องศึกษาทบทวนเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงแรกอย่างกว้างขวาง เพื่อนำข้อมูลหลักฐานที่ได้จากการทบทวน มากำหนดหัวข้อปัญหาการวิจัย รวมทั้งใช้เป็นแนวทางตั้งคำถามและสมมติฐานการวิจัย ตามกรอบแนวคิด ในทางตรงข้ามถ้านักวิจัยออกแบบการวิจัยโดยใช้วิธีการคุณภาพเป็น หลัก แล้วใช้วิธีการเชิงปริมาณตรวจสอบข้อมูลสรุปผลของการวิจัยที่สรรค์สร้างขึ้นด้วย วิธีการเชิงคุณภาพ การศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงแรกจะกระทำ เท่าที่จำเป็นจริงๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทำการกิจกรรมวิจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการตั้งหัวข้อ ปัญหาและประเด็นคำถามการวิจัยที่กำหนดขึ้นในช่วงแรก ภายใต้แนวคิดการใช้วิธีการเชิง คุณภาพแสวงหาความรู้

5. เลือกตัวอย่างผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยทั่วไปการออกแบบการวิจัย ปฏิบัติการมีลักษณะเช่นเดียวกับการออกแบบทำวิจัยประเภทอื่นๆ คือไม่สามารถ ศึกษาวิจัยกับบุคคลทั้งหมด(ประชากร) ที่มีส่วนได้เสียมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีความสนใจ ปัญหาที่จะทำวิจัย เพราะมีข้อจำกัดในด้านเวลาและทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับใช้ทำวิจัย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่นักวิจัยจะต้องเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม/อ้างอิงทฤษฎีความ น่าจะเป็น (Random/Probability sampling) หรือวิธีการไม่สุ่ม/ไม่อ้างอิงทฤษฎีความน่าจะเป็น (Nonrandom/probability sampling) โดยเลือกตัวอย่างมาจากประชากรเป้าหมาย มาให้ข้อมูลสารสนเทศ ทั้งนี้เพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่ามุมมองอันหลากหลายกระทำได้โดยวิธีการ ดังต่อไปนี้

5.1 วิธีการสุ่ม/อิงทฤษฎีความน่าจะเป็น เป็นวิธีการเลือกตัวอย่าง สำหรับใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณตามฐานคติของกระบวนการทัศน์แบบปฏิฐานนิยม/ ประจักษ์นิยมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ที่ต้องการศึกษา

5.2 วิธีการไม่สุ่ม/ไม่อิงทฤษฎีความน่าจะเป็น เป็นวิธีการเลือก ตัวอย่างสำหรับทำวิจัยเชิงคุณภาพตามฐานคติความเชื่อของกระบวนการทัศน์แบบตีความ/ สรรค์สร้างนิยม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเจาะจงให้ได้ตัวอย่างตรงตามความสนใจและยินดี ให้ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่จะทำวิจัย และทำให้ได้ข้อสรุปจากการสรรค์ สร้างความรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถตอบปัญหาหรือคำถาม การวิจัยได้ละเอียดและชัดเจน การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยปฏิบัติการที่ ออกแบบสร้างความรู้ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ คือ วิธีการเจาะจงหรืออิงจุดมุ่งหมาย

6. ระบุแหล่งและรูปแบบข้อมูลหลักฐานเพื่อการวิจัย กิจกรรมการ ออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการขั้นตอนนี้กระทำได้โดยนักวิจัยระบุแหล่งและรูปแบบข้อมูล หลักฐานสำคัญที่สะท้อนกับหัวข้อปัญหาการวิจัย รวมทั้งสอดคล้องกับประเด็นคำถามการ วิจัยที่ต้องการแสวงหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบ การระบุแหล่งและรูปแบบข้อมูลหลักฐาน เพื่อทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการในระยะเริ่มต้น นักวิจัยสามารถกระทำได้อย่างง่ายดาย โดยการ “คิดใคร่ครวญ” ว่าข้อมูลหลักฐานที่ตนต้องการใช้ตอบประเด็นคำถามการวิจัยคืออะไร และข้อมูลหลักเหล่านั้นอยู่ที่ใดบ้าง ได้แก่ บุคคล สถานที่ เหตุการณ์ กิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ ตัวอย่างงาน เอกสาร บันทึก รายงานและอื่นๆ

7. เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานและตรวจสอบความถูกต้องที่ เชื่อถือได้ การออกแบบทำวิจัยปฏิบัติการที่ดีควรแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้อ่านข้อเสนอ โครงการวิจัยทราบอย่างชัดเจนว่าจะใช้วิธีการอะไรวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานที่รวบรวมได้ จากแหล่งต่างๆ รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องเชื่อถือได้ ของข้อมูลและข้อสรุปผลของการ วิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานที่ได้จากขั้นตอนเบื้องต้น ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้วางแผนปฏิบัติการ ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่จะทำวิจัยอย่างทันท่วงทีในการดำเนินงานขั้นตอนต่อไปซึ่งการเลือก วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐาน และการตรวจสอบความถูกต้องเชื่อถือได้ว่าจะเป็นแบบใด ขึ้นอยู่กับประเภทของข้อมูลหลักฐานว่าอยู่ในรูปตัวเลข (เชิงปริมาณ) หรือไม่ใช่ตัวเลข (เชิงคุณภาพ) รวมทั้งฐานคติด้านวิธีวิทยาที่ รองรับ การออกแบบการวิจัยปฏิบัติการว่า เป็นกระบวนการทัศน์แบบใด

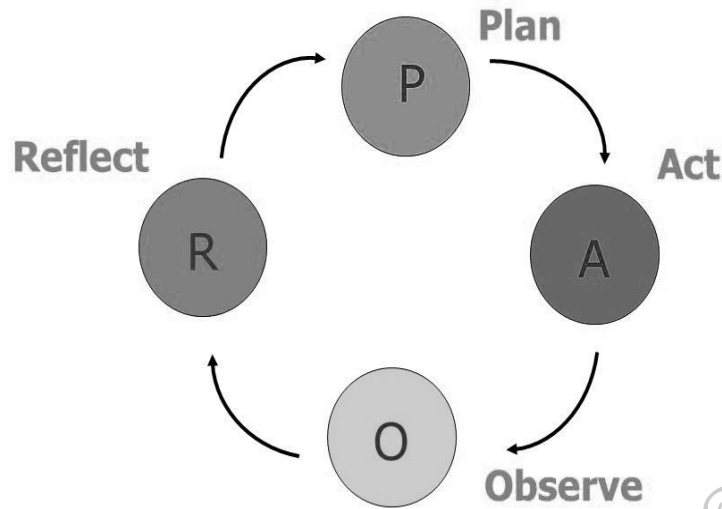
8. ตระหนักต่อจรรยาบรรณการวิจัย เนื่องจากในการทำวิจัยปฏิบัติการ นักวิจัยต้องดำเนินกิจกรรมการวิจัยร่วมกับบุคคลผู้เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย ดังนั้น จึงมีโอกาสที่จะเกิดปัญหาด้านการขาดจริยธรรมการวิจัยขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การรบกวนความเป็นส่วนตัว และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลสู่สาธารณชน นักวิจัยจะต้องตระหนักต่อปัญหาจริยธรรมเหล่านี้ในขณะที่ออกแบบการทำ การวิจัยปฏิบัติการโดยยึดมั่นในจรรยาบรรณการวิจัยตลอดกระบวนการแสวงหาและหรือ สร้างความรู้ด้วยการทำวิจัยทุกขั้นตอน การออกแบบการวิจัยโดยการคาดคะเนประเด็น ปัญหาทางจริยธรรมที่มีโอกาสเกิดขึ้นล่วงหน้าด้วยตัวของนักวิจัยเองหรือบุคคลอื่นๆ

9. ประเมินคุณภาพของการออกแบบการวิจัยปฏิบัติการ ในระหว่าง การออกแบบการวิจัยปฏิบัติการ นักวิจัยจะต้องประเมินคุณภาพของการออกแบบการวิจัยขึ้น เบื้องต้นก่อนนำแบบการวิจัยที่พัฒนาขึ้นไปลงมือปฏิบัติการจริงๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังต่อไป

อย่างไรก็ตามนักวิจัยต้องตระหนักว่าการออกแบบการวิจัยปฏิบัติการเป็น กระบวนการต่อเนื่องที่จะต้องดำเนินการกลมกลืนไปกับการลงมือทำการวิจัยและการนำ ผลการวิจัยไปใช้แก้ไขปัญหอย่างทันที่ ดังนั้นแบบการวิจัยที่พัฒนาขึ้นในขั้นเบื้องต้น เมื่อนำไปลงมือปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาลแล้ว นักวิจัยจะต้องประเมินว่ามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหหรือการพัฒนาคุณภาพการทำงานมากน้อยเพียงใด ข้อมูลสารสนเทศจากผลการประเมินคุณภาพในแต่ละวงจรการปฏิบัติงานจะนำไปสู่การ ปรับปรุงคุณภาพของการออกแบบการวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็น คำถามการวิจัยรวมทั้งกลยุทธ์หรือมรรควิธีสำหรับใช้แก้ไขปัญหที่นักวิจัยจะต้องกำหนด ขึ้นใหม่หรือปรับปรุงจากที่ได้กำหนดขึ้นชั่วคราว และเมื่อยุติการออกแบบ นักวิจัยจะต้อง ประเมินคุณภาพของการออกแบบการวิจัยโดยรวม

4. ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการตามหลักการ ของ Kemmis & Mc Taggart (Kemmis & Mc Taggart, 1988 หน้า 11 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2553, หน้า 301-303) ได้จำแนกขั้นตอนการทำกิจกรรมตามวงจรวิจัย ปฏิบัติการ 4 ขั้นตอนดังนี้

ภาพประกอบ 5 วงจรการวิจัยปฏิบัติการ

4.1 การวางแผน (Planing) เป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติการไว้ก่อนล่วงหน้า โดยอาศัยการคาดคะเนแนวโน้มของผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ ประกอบกับการระลึกถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อมของผู้วางแผนภายใต้การตระหนักและไตร่ตรองถึงปัจจัยสนับสนุนหรือขัดขวางความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งสถานการณ์อันเป็นเงื่อนไขอื่นๆ ที่แวดล้อมปัญหาอยู่ในเวลานั้น โดยทั่วไปการวางแผนจะต้องคำนึงถึงหลักการในเรื่องความยืดหยุ่น ทั้งนี้เพื่อจะได้สามารถปรับเปลี่ยนให้กลมกลืนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามเงื่อนไขหรืออยากต่อการควบคุมให้เป็นในทางที่พึงปรารถนาได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการจะต้องประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่งเป็นอย่างดี และจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับบริบทสังคม การเมืองและอื่นๆ

4.2 การปฏิบัติการ (Action) เป็นการลงมือดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างระมัดระวังควบคุมการปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงการปฏิบัติการตามแผนที่กำหนดไว้มีโอกาสเกิดการพลิกผันไปตามเงื่อนไขและข้อจำกัดในสถานการณ์เวลานั้นได้ ด้วยเหตุผลนี้แผนปฏิบัติการที่ดีต้องมีลักษณะเป็นแผนทดลอง ซึ่งเปิดช่องทางให้ผู้ปฏิบัติการสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเงื่อนไขปัจจัยอยู่ในขณะนั้น การปฏิบัติการที่ดีจะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นพลวัตรภายใต้การใช้ดุลย

พินิจตัดสินใจ สิ่งที่เราควรกระทำตามแผนที่วางไว้ สิ่งใดควรปรับเปลี่ยนให้เข้ากับปัจจัยเงื่อนไขในขณะนั้นแล้วจึงดำเนินกิจกรรมอื่นต่อไป ผู้ปฏิบัติอาจใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนได้บางส่วนแต่ประสบการณ์เหล่านั้น ก็เป็นเพียงสมมติฐานชั่วคราว ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในเวลานั้นก็ได้

4.3 การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการรวบรวมข้อมูลหลักฐานด้านกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำลงไป ตลอดจนการสังเกตการณ์ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้และประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างลงมือปฏิบัติการตามแผนว่ามีสภาพลักษณะอย่างไร โดยการสังเกตการณ์ที่ดีจะต้องมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างคร่าวๆ โดยจะต้องมีขอบเขตไม่แคบหรือกว้างมากเกินไป เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางสำหรับการสะท้อนกลับกระบวนการและผลการปฏิบัติที่จะเกิดขึ้น

4.4 การสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการระลึกถึงการกระทำตามแผนบันทึกข้อมูลไว้จากการสังเกตอย่างครุ่นคิดไตร่ตรองในเชิงวิพากษ์กระบวนการและผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนการใคร่ครวญเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยการขัดขวางการพัฒนา รวมทั้งประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามประสงค์หรือไม่ กลยุทธ์อย่างหนึ่งที่ช่วยให้กระบวนการสะท้อนกลับขึ้นอย่างได้ผล ได้แก่ การอภิปรายซักถามในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวิจัยภายใต้การยึดมั่นต่อเป้าหมายของกลุ่มเป็นหลัก การสะท้อนกลับโดยอาศัยกระบวนการสุม่ดั่งกลาวนี้จะนำไปสู่การรื้อถอน (Deconstruction) แนวคิดความเชื่อและการปฏิบัติงานอย่างเดิมไปสู่การฟื้นฟูหรือปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานตามแนวทางดั้งเดิมเปลี่ยนไปเป็นการปฏิบัติงานตามวิธีการใหม่ ซึ่งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการทบทวนและปรับปรุงวางแผนปฏิบัติการในวงจรกระบวนการวิจัยในรอบหรือเกลียวต่อไป

อมรรัตน์ งามจิตร (2555, หน้า 36) สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีลักษณะขั้นตอนสำคัญคือ เริ่มต้นด้วยการวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผลและปรับปรุงแผนการปฏิบัติต่อเนื่องกันไปจนสามารถแก้ปัญหาได้เป็นผลสำเร็จหรือเป็นที่พอใจจึงยุติการวิจัย กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไปการดำเนินการคือผู้ปฏิบัติเป็นผู้วิจัยเอง และผู้ที่เป็นผู้รับการวิจัยก็เป็นบุคคลหรือหน่วยงานของเราที่รับผิดชอบหากบุคลากรในองค์กรสามารถค้นพบปัญหา และวางแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบผลสำเร็จของการดำเนินงานหรือศึกษาวิจัยค้นคว้า ย่อมสร้าง

ประโยชน์ความสำเร็จและความภาคภูมิใจต่อเรา ต่องานในหน้าที่ของเรา โดยเฉพาะการพัฒนางานการศึกษาหรือการวิจัยในชั้นเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติมาใช้ศึกษาวิจัยและพัฒนาต่อไป

กล่าวได้ว่า ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการวางแผน 2) ขั้นการปฏิบัติการ 3) ขั้นการสังเกตการณ์ 4) ขั้นสะท้อนกลับโดยผู้วิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดำเนินการร่วมกัน

5. ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยปฏิบัติการ

องอาจ นัยพัฒน์ (2553, หน้า 295–296) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยปฏิบัติการไว้ดังนี้

5.1 ข้อดีของการวิจัยปฏิบัติการ

5.1.1 ได้คำถามที่มีความหมายและตรงตามความสนใจของผู้เกี่ยวข้อง เนื่องจากมีบุคคลผู้ทำงานอยู่ในระดับปฏิบัติการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) และผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ จึงทำให้ประเด็นคำถามการวิจัยที่กำหนดขึ้นร่วมกันมีความหมายเชื่อมโยงกับวิถีการทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งตรงกับความสนใจของนักวิจัยปฏิบัติการและกลุ่มบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.1.2 สนับสนุนการนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น ข้อสรุปผลของการศึกษาวิจัยที่ได้ค้นพบหรือสรรค์สร้างขึ้นจากการรวมพลังทำกิจกรรมการวิจัยของผู้ปฏิบัติการ “พนักงาน” หรือกลุ่มบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีแนวโน้มสูงต่อการได้รับความสนใจและการประยุกต์ไปใช้เปลี่ยนแปลง/แก้ไขปัญหาในหน่วยงานหรือชุมชน

5.1.3 ส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นประชาธิปไตยในหมู่นักวิจัย เนื่องจากโดยหลักการแล้วการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการอยู่ภายใต้บรรยากาศของการมีส่วนร่วม การร่วมมือร่วมใจ การเชื่อถือและไว้วางใจ รวมทั้งการมีความอิสระและความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นในหมู่นักวิจัยต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงระดับของการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม หรือปัจจัยอื่นๆ จึงทำให้ “นักวิจัยท้องถิ่น” หรือ “นักวิจัยปฏิบัติการที่พนักงาน” ที่อาจสำเร็จการศึกษาหรือมีสถานภาพทางสังคมในระดับไม่สูงมากนัก แต่เป็นผู้ “สัมผัส” หรือมีประสบการณ์ตรงกับปัญหาที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข มีความรู้สึกภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตน (Self-esteem) ขณะปฏิบัติการวิจัยร่วมกับ “นักวิจัยวิชาการ”

5.1.4 ส่งเสริมวัฒนธรรมทางวิชาชีพและชุมชนของผู้เรียนรู้

เมื่อนักวิจัยเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการ นักวิจัยจะค่อยๆ เกิดทักษะการวิจัย โดยเฉพาะทักษะด้านการสะท้อนและวิพากษ์ความคิดและผลการคิด (Reflective and critical thinking) ของตนเองและของเพื่อนนักวิจัยปฏิบัติการในกลุ่ม เมื่อนักวิจัยปฏิบัติการแต่ละคนอยู่ในวิชาชีพเดียวกันและต่างกัน “ร่วมมือและร่วมพลัง” กันพัฒนาทักษะดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ก็จะก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางวิชาชีพและชุมชนของผู้เรียนรู้ (Community of learners)

5.2 ข้อจำกัดของการวิจัยปฏิบัติการ

5.2.1 ใช้เวลาและพลังกายแรงใจในการทำวิจัยค่อนข้างมาก

เนื่องจากสัมฤทธิ์ผลของการทำวิจัยปฏิบัติการขึ้นอยู่กับพลังความร่วมมือร่วมใจและการมีส่วนร่วม “ที่พร้อมเพรียงและแข่งขัน” ของนักวิจัยปฏิบัติการจากหลายกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ปฏิบัติการ “หน้างาน” และ/หรือผู้เชี่ยวชาญนอกสถานที่ทำการวิจัยที่เข้ามาให้คำปรึกษาหรืออำนวยความสะดวกในการทำวิจัย จึงทำให้จำเป็นต้องใช้เวลาและความทุ่มเทพลังกายแรงใจในการทำกิจกรรมการวิจัยจากนักวิจัยค่อนข้างมาก

5.2.2 อาศัยภาวะผู้นำและทักษะการทำวิจัยของนักวิจัยและ

ผู้เชี่ยวชาญสูงการทำวิจัยปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นักวิจัยปฏิบัติการจะต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) และทักษะการทำวิจัยในระดับสูงในกรณีที่นักวิจัยขอคำปรึกษาด้านวิชาการหรือรับการฝึกฝนทักษะการทำวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญนอกสถานที่ทำการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีคุณสมบัติทั้งสองประการนี้ด้วย ซึ่งในทางปฏิบัติโดยทั่วไปมักพบว่านักวิจัยปฏิบัติการจำนวนไม่มากนัก ที่มีคุณสมบัติสำคัญทั้งสองประการนี้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

กล่าวโดยสรุปการวิจัยปฏิบัติการข้อดีคือมีการร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติการไปพร้อมๆ กันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนข้อจำกัดคือต้องใช้เวลาและทุนมากอาจมีค่าใช้จ่ายสูงในการจัดกิจกรรมและต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาแนะนำการดำเนินกิจกรรมใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม เน้นความร่วมมือโดยเสมอภาค สร้างความรู้เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสังคมที่ดีขึ้น ผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติจะได้ทั้งองค์ความรู้ใหม่ และความสามารถใหม่ในการผลิตความรู้ด้วย

บริบทโดยทั่วไปของโรงเรียนโพธิแสนวิทยา

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนโพธิแสนวิทยาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศจัดตั้งให้เป็นโรงเรียน เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2524 ตั้งอยู่ที่บ้านแสนพันตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ซึ่งชื่อโรงเรียนโพธิแสนวิทยา เป็นการนำเอาชื่อวัดประจำหมู่บ้าน“วัดโพธิ์ชัย” และชื่อหมู่บ้าน “บ้านแสนพัน” รวมเข้าด้วยกัน

เมื่อเริ่มดำเนินการสอน โรงเรียนได้ขอใช้อาคารเรียนของโรงเรียนชุมชนป่อแสนพันมิตรภาพที่ 211 เนื่องจากไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง จนกระทั่งวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2527 จึงได้ย้ายมาทำการเรียนการสอนในสถานที่ปัจจุบัน โดยมีเนื้อที่จำนวน 50 ไร่ อาคารเรียนแบบ 208 จำนวน 1 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง บ้านพักครู 5 หลัง บ้านพักภารโรง 1 หลัง เปิดทำการสอนนักเรียนชั้น ม.1 – ม.6

โรงเรียนโพธิแสนวิทยาดังอยู่ในพื้นที่ซึ่งห่างจากตัวจังหวัดสกลนคร ประมาณ 30 กิโลเมตร และห่างจากตัวอำเภอกุสุมาลย์ ประมาณ 28 กิโลเมตร ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาและเลี้ยงสัตว์ รายได้และฐานะความเป็นอยู่อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาต่ำ กรมสามัญศึกษาได้รับคัดเลือกให้โรงเรียนเข้าร่วมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา (ค.อมต.สศ.) ตั้งแต่ พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา และในปี พ.ศ.2535 โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ซื้อรถบัสขนาด50 ที่นั่ง ไว้บริการรับ – ส่งนักเรียนตามโครงการทดลองรูปแบบและวิธีขยายโอกาสทางการศึกษามีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือจรด โรงเรียนชุมชนป่อแสนพันมิตรภาพที่211(ระยะ502.50 ม.)

ทิศใต้จรด ที่ดินเอกชน (ที่นา ระยะ 405.90 ม.)

ทิศตะวันออก จรดถนน ร.พ.ช. ของหมู่บ้านแสนพัน และที่ดินเอกชน

ทิศตะวันตกจรด ที่ดินเอกชน(ทางลูกรัง ระยะ 251.60 ม.)

นโยบายโรงเรียนโพธิแสนวิทยา

จากอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด โรงเรียนโพธิแสนวิทยา ได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาดังนี้

อัตตลักษณ์

“สุขภาพ ยิ้มง่าย ไหว้งาม”

วิสัยทัศน์ (Vision)

“นักเรียนโรงเรียนโพธิแสนวิทยาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ อภิวัดณ์ท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เสริมสร้างนักเรียนให้มีวินัย คุณธรรมจริยธรรมและห่างไกลจากยาเสพติด
3. เร่งบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม
5. พัฒนาครู นักเรียน อาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เป้าประสงค์ (Goal)

1. ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลให้นักเรียนมีความรู้บรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย คุณธรรมจริยธรรมและห่างไกลจากยาเสพติด
3. ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลายส่งผลให้นักเรียนมีวิถีชีวิตอย่างพอเพียง
4. ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม
5. ผู้บริหารพัฒนาครู นักเรียน อาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

จุดเน้น

1. ด้านผู้เรียน

1.1 นักเรียนมีความรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตรมีวินัยคุณธรรม จริยธรรมและห่างไกลยาเสพติด

1.2 นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีวิถีชีวิตแบบพอเพียง เห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3 นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อมมีนิสัยในการประหยัดพลังงาน

1.4 นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของประชาคมโลกและมีทักษะชีวิตที่พร้อมก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

2. ด้านครู

2.1 เป็นผู้รักษาวินัยและจรรยาบรรณในวิชาชีพ

2.2 จัดกระบวนการรู้อย่างมีคุณภาพ สอนเต็มคาบเต็มเวลาเต็ม

หลักสูตร

2.3 พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องให้ทันต่อการ

เปลี่ยนแปลง

2.4 ใช้สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเครือข่าย

ในการจัดการเรียนรู้

3. ด้านแหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์

3.1 พัฒนาห้องเรียนห้องปฏิบัติการและแหล่งเรียนรู้ให้สามารถใช้งานมีประสิทธิภาพ

3.2 จัดหาสื่อเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.3 วางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนให้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 แสวงหาภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากรภายนอก สถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4. ด้านกระบวนการบริหาร

4.1 จัดสรรทรัพยากรด้านบุคคลและงบประมาณให้เหมาะสม

เพียงพอ

4.2 กำกับติดตามและนิเทศภายในอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

4.3 ประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม

4.4 ประสานงานกับชุมชนและองค์กรภายนอกในทุกภาคส่วน

อย่างต่อเนื่อง

ตาราง 2 จำนวนบุคลากรโรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23

ตำแหน่ง	ชาย	หญิง	รวม	หมายเหตุ
ผู้อำนวยการ	-	1	1	
รองผู้อำนวยการ	2	-	2	
ครู ชำนาญการพิเศษ	9	5	14	
ครู ชำนาญการ	3	2	5	
ครู คศ. 1	4	9	13	
ครูผู้ช่วย	1	2	3	
พนักงานราชการ	1	1	2	
ครูอัตราจ้าง	1		1	
เจ้าหน้าที่ธุรการ	-	1	1	
ครูพี่เลี้ยงเด็ก	-	1	1	
รวม	21	22	43	

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ภณิตา เจริญวัน (2551, บทความ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กลยุทธ์ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและการนิเทศภายใน ส่งผลให้ครูกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงขึ้น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพพิจารณาจากการประเมินคุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียนของครู กลุ่มเป้าหมายมีเจตคติที่ดีขึ้นต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

นิภาภรณ์ จันทร์ธม (2553, บทความ) ได้ทำการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนหนองทุ่มวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพของครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย ซึ่งปัญหาเกิดจากครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเพียงพอ ไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการวิจัยให้ครบตามขั้นตอน ตลอดจนไม่สามารถวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงของผู้เรียนได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน การนิเทศภายใน และการศึกษาดูงาน ผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ก่อนเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อยโดยมีค่าเฉลี่ย 10.40 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.00 แต่หลังจากการอบรมครูมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย 16.10 จากคะแนน 20.00 คิดเป็นร้อยละ 80.50 และครูมีผลงานวิจัยในชั้นเรียน คนละ 1 เรื่อง รวม 10 เรื่อง ซึ่งผลงานวิจัยมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี

ขวัญชัย มะธุเสน (2554, บทความ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนประชาพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนประชาพัฒนาในปัจจุบันไม่ได้นำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน แม้ครูบางคนจะ

เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมาบ้าง แต่เป็นเพียงการได้รับการฟังคำบรรยายและไม่ได้ทำการปฏิบัติอย่างจริงจัง ส่งผลให้ครูทำการวิจัยไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาร่วมกันคือการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในภายหลัง การดำเนินการพัฒนา กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้เป็นผลสำเร็จพิจารณาจากผลการประเมินค่าโครงการวิจัยในชั้นเรียนที่มีค่าเฉลี่ย 4.35 ซึ่งมีระดับคุณภาพมาก ส่วนผลการประเมินการรายงานวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพมากเช่นกัน

อรุณรัตน์ คุณคำตา (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนมุกดาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน รวม 8 คน พบว่า ปัญหาของครู คือ มีภาระงานสอนมาก อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูบางคนไม่มีรายงานการวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการ จึงได้มีการพัฒนาโดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน การนิเทศติดตาม ผลการพัฒนาพบว่า ครูกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เกิดทักษะ สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการได้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระต่างๆได้ และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยการวิจัยในชั้นเรียน

เรวัตร์ สวัสดิ์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โรงเรียนอุดมพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัย พบว่า สภาพ ปัญหา คือ ครูมีการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน แต่มีเวลาน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก เพราะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กการรายงานการวิจัยปฏิบัติการชั้นเรียนส่วนใหญ่มีรูปแบบไม่เป็นทางการ เอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีน้อย ปัญหา คือ ครูส่วนใหญ่ยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน งบประมาณที่ใช้ในการสนับสนุนการวิจัย และความเชื่อมั่นในการปฏิบัติการให้ประสบผลสำเร็จมีน้อย ความต้องการ คือ ครูมีความต้องการในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูต้องการให้ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการวิจัยเพิ่มขึ้น และต้องการผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาใน

การวิจัย แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โรงเรียน
อุดมพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ในวงรอบที่ 1
ใช้แนวทางการพัฒนา 3 แนวทางคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติการวิจัย
ปฏิบัติการในชั้นเรียน และการนิเทศภายใน ส่วนในวงรอบที่ 2 ใช้การนิเทศภายในเพื่อ
ติดตามผลการพัฒนา การให้คำแนะนำ ปรีกษา โดยกลุ่มผู้นิเทศ การช่วยเหลือซึ่งกันและ
กันของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
โรงเรียนอุดมพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า
กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น
จากร้อยละ 48.50เพิ่มเป็นร้อยละ 76.00กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถทำวิจัยปฏิบัติการ
ในชั้นเรียนได้คนละ 1 เรื่อง รวม 10 เรื่อง คุณภาพของงานวิจัยอยู่ในระดับดี

ชนาภา คำดี (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาการวิจัย
ในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ผลการวิจัยพบว่า (1)ด้านการ
สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ครูขาดความรู้ในการวิเคราะห์เชิงระบบ เพื่อค้นหาสาเหตุของ
ปัญหาที่แท้จริง (2)ด้านการกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา ครูคัดลอกแผนการสอน
สำเร็จรูป แผนการสอนไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สื่อเสริมบทเรียนไม่
น่าสนใจและทันสมัยแนวทางแก้ไขกำหนดนโยบายให้ครูจัดทำแผนการสอนและสื่อที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ (3)ด้านการพัฒนานวัตกรรมหรือวิธีการ ครูใช้งบประมาณส่วนตัวในการ
ดำเนินการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรม ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการสร้างและพัฒนา
นวัตกรรมต่อไป แนวทางแก้ไข ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณการจัดทำสื่อหรือนวัตกรรม
ให้กับครูผู้สอน (4) ด้านการนำนวัตกรรมหรือวิธีการไปใช้ ครูไม่สามารถนำนวัตกรรมไปใช้
ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของสถานศึกษา ครูมีภาระมากไม่มีเวลาแสวงหาความรู้
ใหม่ๆ เพิ่มเติม แนวทางแก้ไข โรงเรียนจัดทำแผนงานการติดตาม ประเมินการใช้นวัตกรรม
อย่างต่อเนื่อง

อุดมพร ทองคำ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
เพื่อพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนสองดาววิทยาคม สังกัดงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการทำ
วิจัยในชั้นเรียน ตั้งแต่การกำหนดปัญหาการวิจัย การตั้งสมมติฐาน การออกแบบการวิจัย
ตลอดจนการสร้างเครื่องมือหรือนวัตกรรม ครูมีปัญหาในการเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียน
โดยเฉพาะการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการ เนื่องจากต้องใช้เวลา

และขาดผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของงานวิจัย แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การกำหนดกรณีศึกษา คือ การนิเทศภายใน และการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมจากการนิเทศภายในในวงรอบที่ 1 พบว่าอยู่ในระดับดี การนิเทศภายในเพื่อติดตามการใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม และนำวิธีการไปใช้ในวงรอบที่ 1 พบว่า ผู้ร่วมวิจัย สามารถวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนรายบุคคล และหาแนวทางการแก้ปัญหาได้ โดยการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ชุดการสอน แบบฝึกเสริมทักษะการพัฒนาแผนการสอน การใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ สามารถพัฒนานวัตกรรมการสอน มีการทดลองการใช้ นวัตกรรมกับนักเรียนและบันทึกผลเป็นระยะๆ แต่ผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่วิเคราะห์ข้อมูลยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ใช้ภาษายังไม่สละสลวย การสรุปผลการวิจัยยังไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การดำเนินการนิเทศแบบชี้แนะ ในวงรอบที่ 2 พบว่า ผู้ร่วมวิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ได้ถูกต้องสมบูรณ์ ใช้ภาษาได้สละสลวยขึ้น การเขียนรายงานการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับดี ในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับดีมาก การเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ของกลุ่มผู้วิจัยในวงรอบที่ 2 มีความสมบูรณ์โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.28$) ในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.61$)

กฤษณา ถาบุตร (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนพบว่า ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม ขาดความรู้ความเข้าใจ ความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นทางการ ขาดความกระตือรือร้น จึงทำให้การทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย ปัญหาการทำวิจัยชั้นเรียน พบว่า มีภาระงานมาก ภาระการสอนมากไม่มีเวลาที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการ และขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำ นิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 วงรอบที่ 1 ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศภายใน และวงรอบที่ 2 ประกอบด้วย 2 แนวทาง ได้แก่ การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศ

ภายใน ผลการพัฒนา พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพิ่มมากขึ้นก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 40.60) หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 86.67) การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ในวงรอบที่ 1 ผู้ร่วมวิจัยผ่านการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง 11 คน ผู้ร่วมวิจัยต้องการพัฒนาในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างเครื่องมือ และการสรุปผล หลังจากการนิเทศภายใน ผลการพัฒนาวงรอบที่ 2 ครูมีความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน โดยการรายงานการวิจัย มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับดี มีร้อยละความก้าวหน้า ร้อยละ 24.00

คุณัญญา รักชุมชน (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ระดับน้อย ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อยซึ่งครูมีความสนใจอยากจะทำแต่ครูไม่เคยได้รับการอบรมพัฒนามาก่อน จึงทำให้ขาดความมั่นใจ ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และครูที่เข้ารับการอบรมพัฒนาในการทำวิจัยในชั้นเรียนมาก่อนมีจำนวนน้อย ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย รวมทั้งการนิเทศติดตาม แนะนำ ช่วยเหลือครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนของฝ่ายบริหารของโรงเรียนมีน้อย แนวทางการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม พบว่าให้ครูผู้ร่วมวิจัยเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการ 5 บทโดยมีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นผู้อบรมให้ความรู้ ครูซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย ได้ลงมือปฏิบัติจริงในแต่ละขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียนภายหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการสิ้นสุดลง โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบผลงานการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ให้การนิเทศภายในโดยกลุ่มผู้นิเทศติดตาม แนะนำช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง จากการติดตามและประเมินผลการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการและการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน สามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน และสามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้

นอกจากนั้นยังมีความมั่นใจและสามารถให้คำแนะนำการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สุดสวาทดี จำวงศ์ลา (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านคำพิ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูขาดความรู้ความเข้าใจ ความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นทางการ ขาดความกระตือรือร้นจึงทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย ครูไม่ครบชั้นเรียน มีภาระงานมากเนื่องจากครู 1 คนสอน 2 ห้องเรียน ไม่มีเวลาที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนแบบเต็มรูปแบบหรือเป็นทางการและขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำ นิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูต้องการพัฒนาตนเองโดยให้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้ ฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติการในชั้นเรียนและการนิเทศ ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ปรากฏผลดังนี้ ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้นจากร้อยละ 55.83 ในวงรอบที่ 1 เพิ่มเป็นร้อยละ 81.66 ในวงรอบที่ 2 การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนของครู ในวงรอบที่ 1 มีผู้ร่วมวิจัยผ่านการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง 1 คน ผ่านเกณฑ์ระดับดีมากจึงเป็นผู้ร่วมนิเทศในวงรอบที่ 2 ผู้ร่วมวิจัยคนอื่นๆ ต้องการพัฒนาในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างเครื่องมือ และการสรุปผล จากกรณีศึกษาผลการพัฒนาวงรอบที่ 2 ครูมีความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับดี

งานวิจัยต่างประเทศ

Campbell (2005, Abstract) ได้ทำการศึกษาการเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับครูโดยเน้นให้ความช่วยเหลือครู ในการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย ซึ่งเป็นทักษะที่จะช่วยสร้างความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คนมีความคิดเห็นว่าควรมีการพัฒนาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อนำไปใช้ในการฝึกอบรมและการพัฒนาหลักทฤษฎีเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการสอน โดยเฉพาะความรู้ด้านโครงสร้างเวลาเรียน ความรู้ในตัวเอง ความรู้เกี่ยวกับนักเรียน ความรู้

เกี่ยวกับหลักสูตรการสอน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสามารถช่วยให้ครูเข้าใจเหตุการณ์ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ช่วยให้พัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านวิชาชีพ

Croasdile(2005, Abstract) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการวิจัยของครู จากการศึกษาที่มีการรายงานคุณค่าของการวิจัยของครูต่อคณาจารย์ และวงการศึกษานางานเขียนวิจัยเหล่านั้น การศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดระเบียบสังคมพบว่า ความเกี่ยวข้องในงานวิจัยของอาจารย์อาจจะมีความสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและโครงสร้างการบริหารในสถานศึกษาในการสำรวจถึงผลของปัจจัยต่างๆ ของโครงสร้างการบริหาร ได้แก่ วัฒนธรรมความเชื่อของสถานศึกษา คุณค่าของการทำงาน เป็นที่รับการตอบสนองและการสนับสนุนต่อการวิจัย ความสะดวก เวลา และวัสดุต่อการทำวิจัยโดยการเก็บข้อมูลทางอินเตอร์เน็ตจากอาจารย์ จำนวน 18 คน ผลพบว่า อาจารย์ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีวัฒนธรรมที่สนับสนุนต่อการทำวิจัยมีแนวโน้มจะเข้าสู่หรือเกี่ยวข้องกับการ และอาจารย์ที่ให้ข้อมูลยังรายงานถึงการมีส่วนร่วมในการวิจัย เมื่อที่งานวิจัยมีการตอบสนองต่อการทำวิจัยนั้นๆ เป็นอย่างดี ความเป็นสมาชิกของกลุ่มวิจัยของอาจารย์มีความสัมพันธ์กับความเกี่ยวข้องของอาจารย์ในงานวิจัย นอกจากนี้ สภาวะแวดล้อมของสถานศึกษาหรือโรงเรียนมีผลกระทบต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

Gomes (2005, Abstract) ได้ทำการศึกษากระบวนการวิจัยปฏิบัติการทดลองโดยใช้โปรแกรมหลักสูตรวิทยาศาสตร์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต และสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียนและครู ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักสูตรดังกล่าวสามารถพัฒนาความคิดที่สร้างสรรค์ได้ ผลการทดลองความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติและการเคลื่อนไหวในกิจกรรมที่เน้นการสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น

Seybold (2005, Abstract) ได้ศึกษาการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนของนักเรียน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบหลักฐานการประเมินครู การเรียนของนักเรียนและข้อตกลงเกี่ยวกับการสอนของครู ในการริเริ่มการพัฒนาวิชาชีพครูตามความสนใจเกี่ยวกับการสืบเสาะหาความรู้แบบร่วมมือในการวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) กระบวนการต่างๆ เกี่ยวกับการแสวงหาความรู้แบบร่วมมือการวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนาแฟ้มสะสมผลงานตามมาตรฐานการสอนวิชาชีพแห่งชาติ ตรงกับแนวทางของลักษณะสภาพแวดล้อมทางการเรียน และองค์กรวิชาชีพตามที่ผู้วิจัยระบุไว้ 2) ครูที่มีประสบการณ์การเรียนรู้ทาง

วิชาชีพเหล่านี้ นำการปฏิบัติการสอนไปใช้ซึ่งทำให้ครูรู้จักนักเรียนได้ดีขึ้น ใช้ในการประเมิน การสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย และดำเนินการปรับเปลี่ยนการสอนที่ตรงประเด็นกับ ห้องเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและแสดงออกซึ่งความมั่นใจที่เพิ่มขึ้นในด้าน ความสามารถที่จะแยกแยะการสอนและการประเมินสำหรับนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน

3) ครูที่มีรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นครูใหม่หรือมีประสบการณ์มักจะมี ความลึกซึ้งในระดับการปฏิบัติเชิงสะท้อนที่อาศัยหลักฐานยืนยัน เป็นหลักฐานและขยาย ความเข้าใจของตนเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย

Pritchett (2007, Abstract) การวิจัยครั้งนี้เพื่อสำรวจทัศนคติของบุคลากร ภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นวิธีการวิจัยชั้น เรียนเป็นกรอบโครงร่างในแผนพัฒนาโรงเรียน ของโรงเรียน อลาบามา เพื่อการพัฒนา ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลวิจัยพบว่า การใช้กลยุทธ์ด้านการจัดการ เรียนการสอนโดยเน้นวิธีการวิจัยชั้นเรียนทั้ง 9 ชั้น ของรัฐอลาบามา ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ เวลามากขึ้นในการวางแผนงานด้านการส่งเสริมกลยุทธ์ด้านการจัดการเรียนการสอนโดย เน้นวิธีการวิจัยชั้นเรียนเพิ่มงบประมาณเพื่อการพัฒนาวิชาชีพสำหรับบุคลากรด้านการ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นวิธีการวิจัยชั้นเรียน และสนับสนุนทรัพยากรทุกด้านเป็นพิเศษ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการพัฒนา ศักยภาพครูเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษา เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้ สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน จึงเป็นเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งในการพัฒนาตัวครูผู้สอนอยู่ตลอดเวลา และช่วยให้ครู สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้ครูทำงาน อย่าง เป็นระบบชัดเจน จะเห็นได้ว่าการพัฒนาครูโรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนา องค์กรและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนต่อไป